

edicions 62 s/a

Clementina Arderiu

OBRA POÈTICA

cara i creu 19

EX-LIBRIS BIBLIOTECA DE CATALUNYA

Al llarg de la seva dilatada vida, Clementina Arderiu —nascuda el 1889 i vídua de Carles Riba— ha estat més aviat parca en publicacions. Només sis llibres han vist la llum: Cançons i elegies (1916), L'alta llibertat (1920), Cant i paraules (1936), Sempre i ara (1946), És a dir (1959) i L'esperança, encara (1969). La clau d'aquesta obra homogènia, malgrat els seus intervals, es troba en unes paraules que ella va escriure l'any 1936: «La meua vida de dona com les altres, com tantes altres, ha cantat profundament, continuament, i (...) he posat paraules humanes a un fragment de la melodia que m'omplia.» I afegeix: «Si la meua part de paraules no iguala ben bé el cant que m'era donat, les he volgudes, i les he cercades, amb tot, clares, justes i de tothom...» Aquestes paraules defineixen ben bé una concepció de la poesia a la qual Clementina Arderiu s'ha mantingut sempre fidel i gràcies a la qual, segurament, ha pogut ocupar un lloc assenyalat dins la lírica catalana de tots els temps.

OBRA POÈTICA

1916 : 1919

Cleimantina Ardeu

OBRA POÉTICA

Proleg de Joan Teixidor

OBRA POÉTICA

edició 62

cara i creu, 19

OBRA POÉTICA
Caja I, vers. 19

Clementina Arderiu

OBRA POÈTICA

Pròleg de Joan Teixidor

edicions 62 s/a., barcelona

Clementina Arderiu

OBRA POÈTICA

Pròleg de Joan Teixidor

Coberta de Jordi Fornas
impresa a Favència O. G.

Primera edició: desembre de 1973

© Clementina Arderiu, Barcelona, 1973

Propietat d'aquesta edició (incloent-hi el pròleg i el disseny de la coberta): Edicions 62 s/a., Provença 278, Barcelona-8.

Imprès a Flamma, Masia 3, Montcada i Reixac.

Dipòsit legal: B. 39.239-1973

ISBN: 84-297-0943-6

En aquest volum es recull tota l'obra poètica de Clementina Arderiu. Sis títols que foren publicats al llarg d'una vida en la qual el cant fou sempre el contrapunt obligat: *Cançons i elegies* (1916), *L'alta llibertat* (1920), *Cant i paraules* (1936, dins el volum *Poemes*, que recollia també l'obra anterior), *Sempre i ara* (1946), *Es a dir* (1959) i *L'esperança, encara* (1969). Pot semblar una producció no massa abundant, però la poesia no és mai un afer de quantitats. L'estimem per la seva coherència i, encara més, per la seva necessitat. Ara, la lectura seguida d'aquests versos ens convenç que aquestes condicions s'acompliren en aquest cas. Des de les primeres vacil·lacions encara sotmeses a mòduls noucentistes fins a la impregnació postsimbolista que desemboca en un realisme lacònic, una mateixa veu es va afermant. Com una d'aquelles pedres exquisidament treballades que Clementina Arderiu podia haver manipulat en el taller d'argenter del seu pare i, encara al final, com un palet de riera polit per l'aigua del temps, se'ns apareix avui la superfície tensa d'aquesta poesia. El caràcter, la cristallització de la personalitat, no s'aconsegueix tan fàcilment com voldríem. Moltes vegades, les coses són bones per tot allò que intenten i per tot allò que hi afegim com a lectors. També, molt sovint —i això explica els èxits ràpids i sorollosos—, pel que hi hagi en elles d'acclimatat a un estil i a una època. En la poesia jove —i no tan jove—, això és obligat i necessari. Precisament per això, quan ens trobem davant d'una obra irreductible, despreocupadament lligada a ella mateixa, tenim una sensació de sorpresa. Inclús les resistències que s'hagin de vèncer pel mateix excés de caràcter contribueixen a l'obligada acceptació final.

Aquest és el cas de la nostra poetessa. Difícilment

trobaríem una matèria lírica tan llisa i esmolada, tan impossible de confondre amb una altra, tan espontània i lliure en la seva voluntat d'expressió, tan indiferent també al que no sigui el propi joc, al moviment precís «per entre mots que em són donats / i roden», com diu ella mateixa. En obres més pròximes al món dels llibres, l'empelt d'altres estils, la modulació culturalista, acostuma a esmussar les arestes, agrisa els contorns, els fa com més acceptables per a un àmbit més establert i acadèmic. Clementina Arderiu és sensible a tots aquests estímuls, però un contacte més directe amb la vida i un instint clarivident la porten a un llenguatge que poa la seva última sang en capes més primigènies de l'expressió. Per això aquesta obra se'ns allunya d'allò que considerem el professionalisme literari i més aviat ens sembla el fruit d'unes circumstàncies màgiques, fortuïta i esporàdica, fets i sentiments apuntats de bursada i com a constància d'una cosa que passa una mica més enllà o una mica més ençà de la poesia mateixa.

La paraula circumstància adquireix en aquest cas la plenitud del seu sentit. Això vol dir que Clementina Arderiu ha escrit sempre empesa per la vida que li tocava, obeint-la submisament, deixant que en el moment precís li dictés les paraules. No era la vida que anava a remolc de la poesia sinó la poesia que anava a remolc de la vida. Això no és tan freqüent com sembla, perquè l'ofici molt sovint acaba conformant i deformant els homes. Més aviat és excepcional i propi de criatures il·luminades, d'un do molt pur i gens mediatitzat per exemples previs. Llavors, és clar, les paraules són molt pròximes al tema i és molt fàcil de seguir l'argument subjacent, tan clar de vegades, tan indefens en altres. En un sentit molt profund i gens pejoratiu, es tracta gairebé d'una poesia d'aficionat que s'escriu a estones, entre els treballs i els dies; en definitiva, d'un treball més a afegir als molts altres treballs que t'aclaparen i que només és com una mica més íntim i més vergonyosament estimat. El pas del temps i la maduresa adquirei-

xen llavors un dring molt autèntic i aquella estranya qualitat de calc sobre el propi cor. Els millors d'aquests poemes impressionen pel que tenen de despullats, de pura constatació d'aquelles circumstàncies que creava el rodar de la vida.

La vida no era tan simple com podrien fer-ho pensar les paraules anteriors. Hem volgut plantejar unes bases prèvies per intentar de comprendre una actitud poètica en allò que té de més radical. Però ja hem dit que Clementina Arderiu era una dona submissa. Els seus inicis noucentistes són lògics. Les influències podrien ser rastrejades ràpidament. La tradició literària jugaria també des de Verdaguer fins a Carner, des de la cançó popular fins als més refinats productes del simbolisme europeu d'entre - dues guerres. No podríem oblidar que es va casar amb Carles Riba, representant il·lustre d'uns modes i unes actituds literàries no diríem contràries però sí molt diferents de les de Clementina Arderiu. Aquesta unió fou indiscutiblement molt important inclús en el terreny estrictament poètic. Hi juguen l'admiració mútua, una companyia contínua, els viatges, les llargues hores de l'exili, les tertúlies i les amistats, el treball en comú. És impossible que aquella capacitat d'influència de Riba, d'insigne i eficaçíssim mesatge, no jugués precisament en aquest cas. En fórem testimonis i encara ella ens ho diu quan emocionadament evoca «les paraules que escrigué / i em resten». L'anàlisi detallada de l'evolució d'aquesta poesia corroboraria la importància d'aquests fets que assenyallem. Però insistir-hi massa també seria contraproduent, perquè ens faria perdre el fil d'aquella espontaneïtat que porta a un dring tan diferent de les paraules i del cant de les paraules. En un poema de Clementina Arderiu llegim: «que ell es dugui els seus comptes — com me'ls duc jo». En el terreny literari això s'acomplí d'una manera exemplar.

Un mot clau de la poesia de Clementina Arderiu ens situaria exactament per comprendre-la. La paraula fidelitat, tan utilitzada en els múltiples matisos, també

serveix per fer-nos entendre la contextura d'una expressió que no vacilla mai en els seus últims propòsits. És fidel en els temes al món evocat, als sentiments i als paisatges, a la terra i a la fe. Però aquesta fidelitat seria impossible sense el suport de la puresa inicial d'aquella «petita esbojarrada» que es complaïa en les barques de la fira i en el cant i en el joc. Al llarg del temps, tot això —puresa i fidelitat— no feia res més que depurar-se i afermar-se. Dolor i alegria venien com sempre gairebé al mateix temps, i suportar-ho tot era a vegades un esforç enorme. En aquests poemes —repetim-ho— tan de circumstàncies hi trobarem l'empremta de morts i de naixements, de palmeres impossibles i d'Ítaques perdudes, però res de tot això que passa inexorablement no pot alterar el comportament d'aquesta criatura sense replec tortuós, sense cap reserva i, sobretot, sense cap ressentiment. Si diguéssim ara que ens trobem davant d'una poesia bona correriem el risc de no dir res, perquè la frase es evidentment desgastada, sobretot en la seva acceptió moral. Parlem, però, d'una terra bona, d'una terra bona pel nostre amor, d'un cel bo, d'un cel bo per al dia que ens espera... En aquest sentit, i naturalment sense fer abstracció d'aquella acceptió moral, sinó implicant-la, imaginant-la com una última realitat que ho transfigura tot, gosariem afirmar que aquesta és una poesia bona.

L'esperança és una altra paraula clau de la poesia de Clementina Arderiu. És molt significatiu que la trobem en el títol de l'últim dels seus llibres, i encara amb un adverbí que li dóna més força quan tot sembla que s'esfondri, i els anys ens pesen i Carles Riba, «que tant estimàvem», ja no hi és: *L'esperança, encara*. No sé ben bé si esperança vol dir el mateix que fidelitat. Només sé que tot anava cap a Déu. Ella ens diu que «mai no m'he sentit ben sola / que l'Esperança vol dir Fe». Ho escriu amb majúscules. Potser no caldria la redundància perquè tot és massa clar en aquesta poesia que no negava res i ho conservava tot amb

un ímpetu admirable. Fidelitat, esperança i fe es confonien fatalment «en aquest cor massa tendre / dins un fang massa vell». Antigues virtuts d'un món here-tat i estimat, irrenunciable més enllà de la mort, que recobrien paisatges i llums, jocs i dissorts, amb un mateix cant inalterable.

JOAN TEIXIDOR

Novembre del 1973

NOTA BIO-BIBLIOGRAFICA

Nascuda l'any 1889 a Barcelona, aviat se sentí atreta per la poesia. El 1911 publica el seu primer poema, i l'any següent coneix Carles Riba, amb motiu d'uns Jocs Florals organitzats per l'«Agrupació Excursionista Déu i Pàtria». El 1916 es casa amb Riba i publica el seu primer llibre: *Cançons i elegies*. El 1920 viatgen a Itàlia i publica *L'alta llibertat*. El 1921 els neix el primer fill, i els anys 1923, 1926 i 1928 els altres. Fan més viatges: a Alemanya (1922), a París (1924-25), a Grècia (1827). L'any 1936 publica *Poemes*, que inclou els llibres anteriors més *Cant i paraules*, i el 1938 guanya el premi «Joaquim Folguera» per *Sempre i ara*. Exiliada amb el marit a França, tornen a Barcelona el 1943. L'any 1952 publica les *Poesies completes*, amb un pròleg de Salvador Espriu. Nous viatges a Alemanya i Gran Bretanya (1955). L'any 1958 guanya el premi «Óssa Menor» pel llibre *Es a dir* (1959), al qual és també atribuïda la «Lletra d'Or». Mentrestant es produeix la mort de Carles Riba (1959). L'any 1961 apareix una antologia poètica bilingüe a cura de J. Corredor Matheos, i el 1968 publica *L'esperança, encara*.

NOTA AL RECULL DE POEMES DE 1936

Dins el present volum, un recull de poemes fins ara dispersos o inèdits és precedit pels altres dos publicats per mi ja feia anys, i que eren gairebé introbables en el nostre mercat. Si digués que precis de benèvolos lectors de les meves coses m'han decidit a fer aquest aplegament, sens dubte prematur, no ho diria tot. M'ha abellit a mi mateixa, per un desig com de veure la meva obra tota dins la mà, sota una sola mirada. ¿És ja closa en unitat per sempre? Tot poeta ha conegut aquesta por, en sorprendre's davant del poema tot just acabat i sentir-se envaït pel silenci. Però, qui reconeix un do que no l'espera encara? Em sembla, en efecte, rellegant jo mateixa aquestes pàgines, que la meva vida de dona com les altres, com tantes altres, ha cantat profundament, continuament, i que jo ara i adés he posat paraules humanes a un fragment de la melodia que m'omplia. No goso dir que hagi estat als fragments més intensos, i que la mateixa violència de tal goig o de tal dolor no m'hagi fet peresosa de parlar. El que sé és que si la meva part de paraules no iguala ben bé el cant que m'era donat, les he volgudes i les he cercades, amb tot, clares, justes i de tothom, a fi que per elles tothom de la meva terra, i més particularment les dones de la meva terra, sentís que la meva experiència era la seva i que si jo li portava —i he de portar-li encara— un missatge, ell ja íntimament l'esperava.

C. A.
Maig de 1936

CANÇONS I ELEGIES (1913-1916)

1913-1916

1913-1916

1913-1916

1913-1916

1913-1916

1913-1916

Primera edició: Publicacions de «La Revista», Barcelona, 1916.

Segona edició: dins *Poemes*, Edicions «La Mirada», Sabadell, 1936.

Tercera edició: dins *Poesies completes*, Editorial Selecta, Barcelona, 1952.

Quarta edició: dins *O.P.*, Edicions 62, 1973.

«LLOEU BEN ALT...»

Lloeu ben alt, vosaltres mos sentits,
el despertar del jo que en mi dormia:
no us desconhorti esdevenir petits
enfront de tan alada senyoria.

La vostra humilitat li farà honor,
aquella que en el fons més us tortura;
el jou serà clement de tal senyor,
car de molt alta llei és sa natura.

Ell nia dintre meu tan dolçament,
que per sa gràcia la dolor és partida;
per son voler ma vida indiferent
dins una nova fe s'és redimida.

I tot desig impur serà extingit
per vostra cortesia generosa:
així pel clar triomf de l'esperit
ma carn serà discreta i piadosa.

PARLA L'ANIMA

Quan dins el fang hauràs repòs, oh força
d'aquesta carn que m'és, per vil, feixuga,
l'esplèndid món mostrat en prometença
per mon amic el lleu Inexpressable,

serà llavors ma pàtria generosa,
i al foc sagrat que al damunt seu s'abranda
podré —oh goig suprem!— purificar-me.
La terra, lloc de doloroses glòries
i amors mentits, vulgues o no, em governa.
Mon feble drap de vestidura humana,
més que elm i escut, és conductor d'ofenses.
Companyes lleus ja deslliurades ara,
oïu mon plany i mon conjur oïu-me:
a mi veniu en alambor divina,
deu-me les mans i que enlairada em vegi
pel vostre esforç a les regions serenes.
Que jo sabré en un càntic dolç lloar-vos
com mai oït dels immortals seria.

ESPERIT, PER NO DORMIR...

Esperit, quan tu vetllaves
era ric nostre casal;
era ple de sol i d'aire
i amb les guàrdies al portal.

I ara elles són inútils,
que les té preses la son;
i cap hoste no s'acosta,
que tenen llevat el pont.

Esperit, en quina cambra
tan pregonia t'ets colgat,
que t'és llevada la joia
i les ganes de combat?

Part de fora, on galejaves,
el món és lluent i blau:
esbatana les finestres
damunt de ta buida pau!

Que la llum entri senyora,
cada raig —so de clarí.
Esperit, per no dormir...
Esperit, on són tes armes
si l'enemic fos aquí?

BEATITUD

La via inconeguda que mena al lleu finir,
sense ombra de païra segueixo pas a pas;
mon seny de tot s'admira i guaita ací i allí:
talment l'infant indòcil que duu la mare al braç.

Què hi fa que, al lluny, tenebres amaguin mon destí,
si entorn la pau em crida rient amb clara faç
i fins la molsa humida de vora del camí
més flonja es fa si en ella reposo mon cos las?

Seguda dalt d'un marge, contemplo els vianants,
i presa per les gràcies a flor de llavi errants
tothom que em parla jo amo, d'amor que als ulls floreix;

i me'n sento pagada, perquè si algun em fuig,
més bella amor retrobo amant, sens por d'enuig,
l'Eterna Meravella que el curs del sol regeix.

«EM PLAU SABER-TE PROP...»

Em plau saber-te prop, Amor mesquí,
perquè ara no temo tes sagetes;
conec ton pas lleuger, ton riure fi
i ta sentor de llirs i violetes.

Em plau a mon entorn veure't teixir
tes malles cada volta més estretes;
miro com sotges, oh pastor roí,
per enriquir d'un nou anyell tes pletes.

De res t'ha de valer la fina adreça
ni de tes passes l'exquisida pressa,
sinó per a quedar-te enquimerat:

no veus que ton poder contra mi cessa?
Amor, millor amb mi lliga amistat
i, tal com ets, combat al meu costat.

ANACREONTICA

Entre el fullatge humit
Amor trobí adormit
un dia que a l'atzar
jo entrellaçava roses.
Si goses, si no goses,
veient-lo tan gentil
—qui el pensaria vil?—
l'agafo per les ales,
i dins el mar de vi
que un veire m'oferia
tot d'una el submergia;
i el veire, sobreeixint
de la polida vora,
vessava tot alhora
el vi i Amor retut
ran del meu llavi eixut.
Ai las, que d'aquell dia
dins meu no hi ha repòs!
Amor servo reclòs,
mes sento torbadores

extremituds estranyes
i un lleu contacte d'ales
a dins de les entranyes.

SANT JORDI

Avui m'he dit: —Per què no cantaria
la glòria de sant Jordi i l'alegria
que ens porta sa vinguda per l'abril?—
I una veu s'aixecava entre les mil
que canten dintre meu l'himne a la vida:
—Cuiteu, rosers; finiu vostra florida,
que el cavaller sant Jordi ja és aquí!—
Ve tot humit de rou i serení
nit a través; duu flaire catalana
de farigola i herba casolana
i la pols dels camins on ha passat.
A les tendres donzelles duu un amat
—un dolç amat, més bo que no volien—,
a les mares, allò que es prometien,
i al jovencell poruc i decantat
li porta l'ardidesa del combat.

—A tothom portes la lliçó guerrera,
sant galant, sant armat,
que per cimera duus la primavera.

EN VENIR NOSTRA DONA DE LA MERCE

Allavors que el dia mor
poc abans que no solia

i una angúnia és dintre el cor
—ai, abril, qui et retindria!—
just quan l'últim raïm d'or
sota el cep ja es desficia,
i ens apar la nostra sort
no tan clara ni tan pia,
Vós veniu, Dona serena,
la més pura i més clement,
per salvar la ciutat plena
i guarir la vostra gent
des del mar a la carena.
I nosaltres, que l'oblit
volgué fer-nos cosa seva,
redrecem el cap ardit
i besem la mà que ens lleva
dol amarg i foll delit.

PASSA

Passà. Del seu destí la incerta via
el dugué fins a mi august i gran.
Quan per primera volta apareixia,
digué, meravellat, mon seny infant:
«D'un déu triomfaria
les lleis de saviesa disputant:
que tot en ell devé raó i mesura,
i fins son rostre té
aquella serenor que don l'altura.»
I és que no el veia bé.

No veja dins la falsa timidesa
aixecar-se superb son esperit,
ni el foc de la impuresa
llengotejar sota sa pell ardit.
Tost el vegí, però, que ja el traïa

un esperit pervers que es mostrà lleu
entre l'obscura ona d'harmonia
d'aquell parlar tan seu,
i dins l'esguard aquell, que en altres ulls no nia.
Sos ulls, oh quina bella prometença!
i a un temps —oh damnació!—
atreuen com abís d'amor immensa,
mes tot seguit fan recular de por.

.....
Encara avui he vist la seva imatge
que tota m'ha astorat.
Passà. Déu guïi son errabundatge
i ens guardi de pecat.

L'OBSTINADA

L'orgull de la victòria contreu son llavi humit,
son tors es dreça encara i és en tensió son pit;
de l'última embranzida, cruel i mesurada,
l'irat fuet tremola a dins la destra alçada.
Ha flagellat el rostre d'aquell ardit infant
que, tot encès de joia i al ritme clar d'un cant
prometedor de glòria, se us apareix a voltes,
pren vostres preferències que abans anaven soltes
i dolçament les lliga, fent-vos del goig esclau.
Mes ella, l'obstinada, de pit retort, el frau
pressent, i cada volta que el lleu infant la cerca
vestint nova disfressa, la troba tan enterca
que creu invulnerable l'estança del seu cor:
oh pobre cor que et migres dins la fredor de mort
d'aquesta carn que et volta!

«TA LLUM, SENYOR...»

Ta llum, Senyor!, que cega i astorada
l'ànima va, i tot la crida a engany;
obri's per ella, fet enrera el dany
d'un món obscur, la veritat callada.

Són tantes, ai!, les enganyoses vies
i les cruïlles d'aquest bell jardí,
que cal ta llum per a arribar a la fi
i per a endevinar en quina sies.

Fes-li, Senyor, la prolongada nota
i clara oir de ton comandament;
del goig d'haver-te oït, fini el lament
de l'humanal voler que vil l'assota.

Que ella, venint a Tu —oh l'ardidesa
que don ta fe!— un nou delit haurà,
i constantment, sia alterós o pla,
beneirà el camí on l'hauràs mesa.

EL MOT

No me'l digueu, Amic, el mot no dit:
guaitant de vostres ulls per les clivelles,
deixeu-me'l recercar dins vostre pit,
tal com dins ell lenta amistat l'ha escrit.

Oh lleus i gràcils lletres, com sou belles
dant-vos les mans! Ni l'or ni les estrelles
fulguren com vosaltres vora el cor
on impera la flama que no mor!

No vulgueu elevar-vos fins al llavi,
que l'aire allí té la fredor d'un glavi
i us occiria, encar que abrigallat
fos vostre cos per un mantell brodat
sobre trama immortal de poesia.

Resteu. No ha de mancar-vos companyia;
com sé que cosa meva us és plaent,
a vosaltres vindrà mon pensament
—tothora que d'esforç es vegi lliure—
mentre perduri en mi la fe de viure.

Per tal com vostre mot m'és conegut,
cal ésser estrany, Amic, al foll traüt.

«QUE ET TORBA...?»

Què et torba, que tremoles com un bri,
oh ànima mesquina?

Com has perdut ton riure clar d'ahir,
tu que et vanaves de seguir la fina
lleï de govern que a judicar ens mena
vanes les lluites de l'estat futur?
Qui ha interromput aquella bella trena,
enc que insegura, de ton viure obscur?

—Confonen mon orgull tes ralleries,
oh mon vell Seny amic!

Però m'és dit el que ni tu sabies:
estol de cosa nova són els dies
a ser, i aterradors del bé antic:

—qui en venceria la carrera folla?

Així d'allò que m'era car ahir
sóc allunyada, tant, que avui em solla
fins el record de mon passat camí.

Dur és l'avui, car, oblidant la clara
joia de viure que en el moment riu,
fito l'esguard enllà, pensós encara,
per destriar el llunyà paratge ombriu.

Perquè és ombriu, amat i lluny de mi,
sóc tota tremolosa com un bri.

A L'ESPERANÇA

Oh Esperança matinera
i jocunda a l'esperit!
Tu que fas la dolor enrera
i et decantes al sentit,
repetint el mot ja dit
enllaçat al mot «Espera»;
tu que esguardes fit a fit
i esvaeixes el neguit
de la llarga carretera,
i ens allunyes el convit
de la pàl·lida hostalera
que propícia allà ens espera
en el terme migpartit
d'ara és dia — ara és nit;
tu que tens la cabellera
de maragdes, i el vestit,
i de verd has colorit
l'herba del meu prat lleugera,
fes-me eterna dins el pit
l'alta estrofa volandera,
amb la deixa de neguit
de cercar el mot no dit.
Si tu em fossis mainadera!
D'ençà que Amor m'ha colpit,
caminar sola m'esvera:

sóc l'infant emperesit
que resta sempre endarrera,
fins que tu l'has acollit
a l'escalf suau del pit.

Oh Esperança! si és escrit,
vine — o vés-te'n ben lleugera.

A LA FE

Sou dissemblants, rossa i bruna,
mes teniu l'aire germà.
Si Esperança em duu de l'una,
tu em duràs de l'altra mà,
i ma vida serà pia
i el meu pas no es mourà en va.
I viuré com un infant
que ho creu tot i s'extasia...
Un jorn fou que et defugia
que tu em cridaves de lluny:
he pecat de gosadia,
i ara el meu pecat em puny.
Fe, senyora dels humils,
tu que tothora ets propícia,
i àdhuc dintre els cors més vils
saps trobar una clarícia:
vine al meu, que és tot obert,
i com terra assaonada
sols espera la petjada
del benèfic sembrador.
Sembra-hi tu manta llavor
de flors altes de virtut.
Oh jardí de pulcritud
que seràs, cor meu, si resta
Dona Fe per jardinera!

Oh divina missatgera
entre els homes i el bon Déu!
Dóna'm l'ànima xalesta,
que vull viure vora teu;
tu em faràs un poc més bona
i creient, que prou em cal;
tu sabràs fer-me ben dona,
sempre forta i sempre igual;
i quan l'Alta Veritat
vulgui fer-me cosa seva,
tu em diràs: «Dòcil posat!»
I quan hauré traspassat
seguiràs —dolça veu teva—:
«Aquest és, no hi plou ni hi neva,
sant camí d'eternitat.»

Ara vine al meu costat,
que s'acosta el benamat.

IMPRECACIÓ

Atura't, Pau severa: què pretens?
¿Vols tornar a cenyir mos pensaments
dins ta mesquina vesta feta a mida,
que, exultant i agençada de mentida,
els mostres noves gràcies i nous béns?

La teva saviesa no et valdrà,
ni el dolç repòs, ni l'or que els puguis dar,
que avui en mi governa ta enemiga,
i ni un vestigi resta de l'antiga
puixança teva. Com s'és fet humà,
d'ençà que et bandejava, i ple de seny,
mon sentiment! Un clar desig l'empeny
(que dóna inquietud a aquell que mena

visió de claredat, mes d'altra mena
que tu) i se sent tan fort que un món estreny
Favorable, ma nova amiga ha dut
a un terme cobejat, lluny de traït,
mon llarg desig... Sóc lliure d'esclavatge!
Vés-te'n enllà ben lluny: ton veïnatge
—un Déu em guardi de ton rostre eixut—
podria despertar un remordiment
que em fóra nosa en mon estat present.
El qual entre una fe i una temença
sap albergar la joia més intensa.

Vés-te'n, oh Pau!, o sens que n'hegui esment,
d'una bufada se t'emporti el vent.

«SI FOS NOMÉS L'INÚTIL...»

Si fos només l'inútil
bufec de la ventada,
o la cridaire pluja
del pàllid núvol nada,
que em flagellés el rostre
o em castigues el pit,
jo ferma sostindria,
i fins riuria d'elles:
enllà el sol vessa d'or,
la nit alegre el cor
amb un tresor d'estrelles.
Però si un goig s'obstina
i no vol ser proscrit
del bell indret on nia,
qui amb ànima prou forta
el posarà a la porta?
Potser això seria
el que el bon seny comporta;

mes com salvar llavors
de dubtes i neguit
el pobre cor que plora,
sense lliurar-lo alhora
a un enemic oblit?

EL SECRET

El secret s'és divulgat.
Ai, la gent de ment obscura!
Del secret s'han emportat
una mica de dolçura;
l'han malmès i l'han colpit
fins a llevar-li figura,
mes al fons de l'esperit
el secret encara dura.
Mai sabran com allà nia,
com és ric de joventut,
ni els camins per on fa via.
Joia, fes-li companyia,
i mena'l amb ta virtut
allà on no arribi el traüt
ni la buida enraonia.
Si el vent passa tot xiulant,
sia migjorn o llevat,
passa, vent, i Déu te guiï:
jo seré vivent per tant
que el dolç secret en mi nïi.

AVERANY

Jo no seré per mesquinesa enduta
ni a mig camí s'aturarà el teu pas,
i quan enllà —que jegui dins el vas
aquesta carn que una paraula immuta—
serem tu i jo, la munió mesquina
dels homes necis —que per sort fatal
no veuen reluir la gemma fina
que és tota sola dins l'eixorc cabal—
la veu potser alçaran en lloa nostra,
si una guspira els encenia el rostre
del foc que als assenyats dóna comport,
i a cor amb ells, del nostre amor la glòria
diran ben alt per redreçar llur tort.

LLUNYANIA

Diu una veu dins el pregon:
«Per què tan sola, oh fina amada?
Bandeja el dol, que avui el món
ve a tu per via insospitada.»

—«Si entra la gent a dintre meu
per vils camins i d'amagada,
ai de la gent! No és aire lleu
el de la meva revolada!»

I una altra veu: «Va ser ahir
que el teu amat, dins la vesprada,
a ta mirada s'escondí;
demà el tindràs ja de tornada.»

—«No vull conhort ni que em mentiu.

Si pel dolor cap oblidada
virtut dins l'ànima reviu,
vull del dolor tota l'amplada.»

I encara una altra com un dard:
«I què saps tu, oh enquerada,
de ço que vols? Baixa l'esguard!
La llei del món t'és ignorada.»

—«Dius bé. No és gràcia de la ment
aquesta llei. Massa ufanada,
se'n vestiria impudentment
—ai, folla ment sempre gosada!

Mes jo la sé dins l'esperit
—era la terra tot just nada
que dita em fou; dins l'alta nit
jo feia un punt de l'estelada.

I jo per ella veig el sol
quan negra nit és davallada,
i quan prop meu s'obstina el dol
ella em fa l'hora reposada.

Veus de la terra, no em planyeu,
que Amor dins l'ànima és entrada.
Sola amb l'Amor...? Qui m'ho retreu?
L'amat vindrà una altra vegada.»

ELEGIA

Jo us sabés mort, la recordança vostra
viuria en mi, però no tan amarga;
el meu malastre esdevindria plàcid,
quan, dins la nit, d'un remolí de somnis

vostra figura resplendent de glòria
es desprengué, i per sa veu commosa
aladament jo em sentís dir amada.
Jo us sabés mort, la dura llei de l'ombra
que res respecta, ni l'Amor detura,
jo acataria —ja vençut i addicte
mon cor al seny— i de pietat deserta
per ma dolor, serenament diria:
«El Destí sol de ma dissort acuso!
Amant i amat per a mi fou; m'espera
molt més enllà d'a on un dia el duia
el seu deler de conquerir la glòria,
l'ardida glòria que per mi cercava...»
I sempre avant, per mon camí llavors
faria via sens parar-me gaire:
només el temps de fer-vos holocauste
de tot el bo que em fos donat i digne.
Així mon torn arribaria dòcil,
i em fóra llum de gràcia la monjoia
que fita immòbil el llindar del viure.

Saber-vos mort, més que infidel, voldria.

«ARA SÓC EN EL LLINDAR...»

Ara sóc en el llindar
que cap dol no em colpiria.
—Ai, Amor, i si demà
jo et perdia!—

Ara un dolç encantament
em fa clara tota cosa.
—Part de dins sona un lament,
porta closa,—

Ara el cor gusta el seu pa
i l'amor hi és meravella.
—Massa d'hora llanguirà
la parpella!—

PENEDIMENT

Avui, Senyor, que el vostre dit
damunt ma testa s'estenia,
avui, Senyor, que m'heu colpit
i m'heu dat febre d'agonia,
avui, Senyor, i cada dia,
siau mon Sempre Beneït.
Sabent que així jo us feia tort,
lassa de mi!, al goig em dava:
Ai, si mon ànima us furtava
l'àngel damnat vora la mort!
Si un altre dia us oblidava
colpiu, Senyor, colpiu més fort!

«US TENIA AL MEU VOLTANT...»

Us tenia al meu voltant
i us mig veia i pressential!
Senyor, em sou al davant
i altre cop us negligia!
I ara Vós, que sou tan just,
perquè el pecat cometia
em feu sentir el vostre tust
i m'entenebreu la via.
Mes jo, Senyor, us vull honrar

i desarmar-vos voldria.
Oh, si us deixéssiu pregar!
Si accepteu l'ofrena pia!
Jo us dono tot aquell bé
que hom sospira i hom voldria,
jo us dono tot el que té
hom, i el pa de cada dia
per l'humil recó, tan clar
si amb l'amat el compartia,
per aquell seu dolç mirar
i la mà dintre la mia.

CANÇÓ
DE LA CONFORMITAT
DE CADA MOMENT

Tendra llum del dematí,
blanca i daurada:
jo et pogués servir en mi
a migdiada!

Sol ardent en plenitud
de l'hora calda:
quí et tingué al vespre eixut
dintre la falda!

Cel diàfan i estrellat
de nit primera:
ai, la fosca soledat
que ve darrera!

Dolça pau de l'alta nit,
profunda i pia:
tu finant, serà el brogit
de tot un dia.

Dolç Amat —oh, no et dolgués!—
adesiara
l'hora trista ha fet després
l'hora més clara.

I és la joia del moment,
que ens aconhorta,
com la lleu sentor que el vent
duu i se n'emporta.

EL NOM

Clementina em dic,
Clementina em deia.

Altres temps jo fui
un xic temorega;
el nom m'era llarg
igual que una queixa
i em punyia el cor
quan les amiguetes,
per fer-me enutjar,
molts cops me'l retreien:
«Quin nom més bonic!
—deia alguna d'elles—,
però no t'escau:
és nom de princesa.»
«Ai, quin nom estrany!»
moltes altres feien;
i jo al fons de tot
sentia l'enveja
dels seus noms tan clars
de Maria o Pepa.

Clementina em dic,
Clementina em deia.

Però un any s'enfuig
i un altre any governa.
Aquell nom que abans
féu ma tímidesa
i es tornà després
una dolça fressa
sobre el llavi nu
—jo mateixa el deia—
ara m'és honor
i m'és meravella.
Cap nom no és tan bell
damunt de la terra
com el que l'amat
em canta a l'orella,
i entra en els recers
de l'ànima meva
i em puja al cervell
i em clou les parpelles.

Del cel de l'amor
tombava una estrella...
Ara el nom em lluu
damunt de la testa.

Clementina em dic,
Clementina em deia.

D'UN MATEIX TANY

Perquè sou inconegudes
de tothom, sinó de mi,
tan tímides que us esglaia
fins el nom d'Amor veí;

perquè haveu sola carícia
d'una túnica de lli,
oh vosaltres, que naixíeu
coronades d'un robí;

perquè sou seus i dolces
—juny us feia emmadurir—
i resteu dalt de la branca
sens que us vinguin a collir;

perquè ahir jo us veia tristes
i al devora del llanguir,
i perquè ara sou enceses
com les roses i el bon vi,
cantaré la vostra glòria,
la d'avui i la d'ahir.

PREFIGURANT

Jo diré, jo diré, jo diria
si avui fos el dia:
«No temo la nit;
que al matí Déu m'ha estat a la vora
—benastruga l'hora!—
i m'ha beneït.

Ja no sóc la donzella poruga
que cerca l'espluga
per fer-s'hi un caliu;
sóc la dona que es sent tota forta
al pas de la porta
i guaita i somriu.»

Jo voldré, jo voldré, jo voldria
que ja fos el dia

i en ser l'endemà,
per fer tal com l'infant que la mare
deixa i dubta encara
si sap caminar.

Com l'infant que en llançar-se vacilla,
i son ull vigila
si troba un company:
i en haver-lo, sa passa és segura,
i ja no té cura
de tort ni de dany.

Jo seré, jo seré, jo seria
en ser ara el dia,
com nau en el port,
que al record de passades tempestes
tem noves conquestes,
i pensa en la mort.

En la mort que fa poc jo burlava
—que no l'enviava
pas Nostre Senyor—
i pressento a la joia més pura
un «Sempre no dura:
la mata un dolor».

Que no sé què faré ni diria
si avui fos el dia.

«I SI LA MORT SOTJAVA...?»

I si la mort sotjava
allà al mig del camí?
—Deixa la mort que sotgi:
tal és la teva fi,

i tot serà endebades:
no t'ha de compadir.

No la defugis massa,
que ella bé et cercarà.
Fes-te'n millor l'amiga;
llesca-li del teu pa.
Pensa sovint en ella
i així no et sobtarà.

—Amiga la voldria,
ja que se m'ha d'endur;
però si un dia em deia
—quin so de veu més dur—:
«Deixa'm la via lliure,
que avui no vinc per tu»,

com podré jo servir-la?
Lladre de camí ral
que no ens abat la vida
perquè de res li val,
i ens pren les vestidures
i l'or per nostre mal!

Talment així jo un pacte
pogués amb ella fer:
oh Mort, pren-me'l quan vulguis
i quan et vingui bé,
si, amb ell, per roberia,
em prens a mi també.

EL CAMÍ

Camí que em menes i mai no ets igual,
ara la vall i les verdes pastures
deixes enrera, i travessar et cal

l'hort dels raïms i les pomes madures,
dels reguerols per on l'aigua s'esmuny,
i de les moltes amigues i gerdes;
l'hort que suava jo veia tan lluny
i l'ull m'omplia de tremolors verdes.
Camí que em menes, quan surtis de l'hort
¿seràs encara suau com ets ara,
o en la muntanya t'enfilaràs fort,
o t'abatràs en la pendissa avara?
¿Seràs potser a l'altra banda finit
i ja els meus passos podrien comptar-se?
Camí que em menes i encara ets florit,
camí que has pres la meua joia esparsa
i dels teus marges fidels l'has cenyit:
ara que el peu és llisquent i les hores,
el teu finar no em doldria ja pus,
que el dolç amat s'enllaçava a mes vores
i amb un mateix caminar te'ns enduus.

L'ALTA LLIBERTAT (1916-1920)

L'ALTA LLIBERTAT

Seguim, per que sigui la nostra
llibertat, la nostra llibertat,
la nostra llibertat, la nostra llibertat,
per que sigui la nostra llibertat.

Volem a tot el món, a tot el món,
per que sigui la nostra llibertat,
la nostra llibertat, la nostra llibertat,
la nostra llibertat, la nostra llibertat.

Tota la nostra llibertat, la nostra llibertat,
la nostra llibertat, la nostra llibertat,
la nostra llibertat, la nostra llibertat,
la nostra llibertat, la nostra llibertat.

La nostra llibertat, la nostra llibertat,
la nostra llibertat, la nostra llibertat,
la nostra llibertat, la nostra llibertat,
la nostra llibertat, la nostra llibertat.

La nostra llibertat, la nostra llibertat,
la nostra llibertat, la nostra llibertat,
la nostra llibertat, la nostra llibertat,
la nostra llibertat, la nostra llibertat.

La nostra llibertat, la nostra llibertat,
la nostra llibertat, la nostra llibertat,
la nostra llibertat, la nostra llibertat,
la nostra llibertat, la nostra llibertat.

L'ALTA LLIBERTAT
(1919-1920)

Primera edició: Barcelona, 1920.

Segona edició: dins *Poemes*, Edicions «La Mirada», Sabadell, 1936.

Tercera edició: dins *Poesies completes*, Editorial Selecta, Barcelona, 1952.

Quarta edició: dins *O.P.*, Edicions 62, 1973.

L'ALTA LLIBERTAT

Senyor, per què a mi em donàveu
aquest gran contentament?
Si arreu és dolor i lament,
per què a mi sola em triàveu?

Vénen a mi els meus germans
portant-me tots una queixa;
i dubto de mi mateixa,
i em trobo sola entre tants.

Tots han perdut o voldrien
el que no poden haver,
i jo, Senyor, no vull re;
com mai ells ho capirien?

«Ets insensible, no tens
—diuen— ni l'urc d'ésser lliure.»
I jo els responc: «Jo vull viure
a mercè de tots els vents:

si el mestral em fujeteja,
me'n faig honor de lluitar;
quan el garbí em ve a besar,
tot el sentit s'hi rabeja.»

I jo sé que em vindrà a occir
un vent entre les ventades,
que no m'ho dèieu debades
Vós, Senyor del meu morir.

I és per 'xò que cada dia
gusto de l'hora a pleret,
sense mica de calfred
ni por del mal que vindria.

(També dintre del dolor
hi ha la son llibertadora,
i aquella cosa que fóra
dolça, no fos el dolor.)

Perquè el món és cosa bella
si es mira amb ull amorós;
doneu-los ulls, Bondadós,
i una oberta finestrella.

Vulgueu-los amorosir,
que si bé d'amor calia,
la meitat jo els donaria
del que em donàveu a mi.

RETORN

Com un que, fatigat i tot mesquí
després del feinejar de tot un dia,
se'n torna al seu casull, i res voldria
llevat d'un mos de pa i un bla dormir,
així jo feia via en mon camí.

I com ell só arribada i reposava
i deixava la son en mon coixí
i el mos prenia i me n'acontentava,
i l'endemà era festa: vet aquí.

Ara, però, és tot això debades:
la festa ja és passada, i el fatic.
Quan l'home aquell avui torna a les prades

mostra a sos ulls la gleba un verd més ric;
que al vespre començava d'enyorar-se,
com qui fa dies que no veu l'amic.
I a mi suara em retornava esparsa
la recordança del fatic antic.

I el dolç repòs i les callades hores
també ja em començaven a pesar.
Claror i desig vull a les meves vores,
i una eina de treball dintre la mà;
que l'esperit vigili ben alerta
i aturi l'importú que ve a trucar,
que si el Tedi trobava porta oberta,
mai més l'Amor seuria en mon llindar.

«PASSA, VENT...»

Passa, vent, cosa sinistra,
qui et pogués mai deturar!
Tota la casa em fa trista
el teu malastruc xiular.

M'enfolleixes les colomes
allà dalt del colomar;
de l'arbre arrenques les pomes
molt abans de madurar;

i colltorces la florida
novella del roserar;
i esfulles la margarida
—si vindrà, si no vindrà—.

A l'hort el planter m'aplanes
i em malmets el fonollar;
del llibre em gires les planes
com si em volguessis reptar.

I els papers treus de la taula
i me'ls llences a volar.
Si el jardí tingués un saule,
com el faries plorar!

Ni finestra ni portella
res no hi val, tot és en va:
sempre et resta una clivella
per poder-te enforinyar.

Jo a ciutat no et coneixia,
i ara m'ets tot casolà!
Véns a casa cada dia
i hi entres sense trucar.

UN PI

Jo llegia, jo llegia
—que dolça cosa és llegir—,
jo llegia en llengua estrangera
—només en capia un bri—.
Jo llegia de muntanyes,
de rius i del mar veí;
tota cosa m'era nova
i un pas m'obria un camí.
Jo era infant i ciutadana
d'una ciutat sense fi,
en el sol és cosa rara
—ai, qui un clap en pot tenir!
No s'albira a la finestra
sinó un tros de cel mesquí,
i a la nit la lluminària
fa els estels empal·lidir.
D'altres verds jo no sabia
ni altres arbres coneguí,

que la palmera i el plàtan
i aquell roure que es neulí;
i jo em deia de vegades:
què cosa deu ésser un pi?
Doncs un dia a la muntanya
el meu pare em conduí:
mai podria recordar-ho,
tantes coses que vegí:
només una que em colpia
—cap altra tant no em colpí—.
A un revolt de la sendera
un arbre em va fer estremir:
—Pare, mira quin bell arbre!
—era alt, retallat i fi—
quin és aquest arbre, pare?
I diu mon pare: —És un pi.

Jo llegia, jo llegia
—que dolça cosa és llegir—,
i ja no m'eren ocultes
tantes coses com ahir:
coneixia la muntanya
i del cel més gran bocí;
aquella claror tan ampla
se n'entrava dintre mi.
I a ciutat jo retornava,
i a ciutat jo romanguí
i aquelles coses dels llibres
que no podia capir,
ara m'eren totes clares.
Clares com les veia allí
dintre la claror tan ampla
que embolcallava aquell pi.

LA IMATGE CLARA

Ara que el dolç amat amb mi fa via,
que molt s'és acalat el sospirar,
que no sé quin camí se m'anuncia,
sinó el goig de la mà dintre la mà;

ara que tinc la casa assolellada,
lluny de les ombres i els carrers mesquins,
ara que em sento tan acompanyada
de la muntanya i dels meus pins veïns;

ara que un tros de món veig sense noses
i em dic: Davant dels ulls, quin bé de Déu!—
ara que posseeixo tantes coses,
sento que al fons de tot no hi ha res meu.

No hi ha res meu, llevat d'aquesta imatge
que suara jo em feia dintre el pit.
—Tot el món dins de mi com el bagatge
incorpori i frement de l'esperit!

I em cal ser amiga de la imatge clara,
i em cal així nodrir-la a bastament.
Què fóra de ma vida si la cara
em girava la joia del moment?

¿Si l'amat, el company que jo triava,
per la mort em jaquia sens remei?
¿Si la porta dels ulls se m'enrocava
deixant mes hores nues de solei?

Per tu la voluntat se'm fa palesa,
imatge que em governes l'esperit:
fujo del baf cloït de niciesa
i esbatano les portes del sentit

a l'amplada del món que es descabdella,
a les coses més xiques i a les grans,

a les que són llunyanes com l'estrella
i les que són a prop com els germans;

a l'amor que l'amat personifica
i com el torb em pren i se m'enduu...
Esperar així la mort no em dol ni mica:
l'esperit viu d'allò que el cos li duu.

TERESA DE JESUS

Aquest contentament de l'esperit,
Senyor, només de Vós pot arribar-me:
ni que la casa s'esfondrés de nit,
o que un mal somni em torturés el llit,
ara ja res, Senyor, no pot torbar-me.

Mare Teresa humil m'ha assabentat
de mi i de Vós en les més altes coses;
i és ara l'esperit meravellat
d'aquella fortalesa de combat
que ella posava a fer esvair les noses.

I Vós, Senyor, la hi dàveu perquè al món
hi hagués qui anés trucant a cada porta
i ens descobrís els enemics on són:
que mai nosaltres no sabríem on,
tret que ella ens ho digués, la dona forta.

I encara sempre ens resta el consirar,
i un núvol al davant que no es destria;
ella, però, no ens deixa de la mà,
i aquesta cosa de diví que hi ha
al fons de tot vivent, i que canvia

multicairada al nostre seny eixut,
que es torna escoladissa en abastar-la,

ella ens la fa evident, que se li acut
llavors que l'esperit va més perdut,
i ens dóna la virtut de dominar-la.

De dominar-la sinó breus instants...
—me'n puniríeu si me'n gosés doldre?—
Mare Teresa, els vostres llibres sants,
jo me'ls estimo com aquells germans
que en un no re ens ho saben tot resoldre.

ANACREONTICA

Un dia Amor —ai, trist,
pertot sempre hi ha noses—
distret no havia vist
l'abella entre unes roses
i al dit va ser fiblat,
perquè amb barroeria
l'havia despertat.
Amor, com enfollit,
pica de peus i plora,
no veu ningú a la vora
i vola i corre prest
a la gentil Citera
que sempre Amor espera.
«Oh, mare, só perdut!—
li diu—. Ai las, jo em moro!
No em renyis perquè ploro,
que m'ha picat al dit
aquell serpent petit
armat de fibló i ales
que abella, per mon dol,
en diu el camperol.»
«Amor, això no és re
—ella respon—, i què

aquest fiblar d'abella,
si penses en aquella
ferida que pateix
qui el teu dardell fereix!»

LA COLLITA

Tal com tu, camperol, tu que aplegues
altes rimes de blat al graner,
i a cop d'ull prou en saps les fanegues,
però a tu mesurar-lo et convé,
i en ser dins la mesura el sacseges,
que atapit n'hi pot cabre un xic més,
jo ara faig sense angúnia ni enveges
de ma vida els reculls primicers.
I rebleixo canyissos i gerres,
i em sobrixen els cups de tant vi;
tot el fruit que ara em lleven mes terres
prou em paga la brega d'ahir!
I no temo ja els anys de malura
ni el roí que em furtés el cabal,
que dins meu jo faré amb tota cura
pel meu bé i mon record un casal.
Dolça casa tan clara i tan meva,
que ningú no n'hauria la clau!
L'esperit vetllarà sense treva,
tant si és temps de tribull com de pau.
I la fruita en serà regalada
—cap mal vent no l'haurà corglaçat—,
que és més dolça quan ja és arrugada,
i el vi vell devindrà ranciat.
Tot això somnieig no seria,
tot això somnieig no serà,
que amb Dolor jo ma casa bastia
i altra obrera més hàbil no hi ha.

PARLA L'ESPOSA

Digues, amat, quin tort, quin mal
podries veure entre nosaltres,
si en nostres mans ja hi ha el senyal
i cap vergonya en nostres galtes?

Digues, amat, entre tu i jo
per què cap ombra es posaria,
si ja oblidàrem fins el so
d'aquella veu que ens detenia?

Per què girar els ulls entorn
i anar porucs en tota cosa,
si ens trobem purs en el migjorn
i ni un sol núvol ens fa nosa?

Res vull saber d'ombra i pecat:
servin llur mal feixugues portes;
tinguem, espòs, la llibertat
de redreçar les nostres tortes,

si és que cercant el dret camí
hem fet dreceres i marrades;
però no fem com el roí
que té les coses amagades.

Jo ja sóc teva i tu ja ets meu,
i tot el món es queda fora.
Sigui només l'esguard de Déu
el que ens vigili i reпти alhora.

IN MEMORIAM

E. P. R.

Mai la mel ni la llet ni les pomes amigues
que et nodreixin encara en la pau del teu hort,
no tindran la dolçor de les fruites antigues
que ara jeuen ocultes dins l'ample record.

Ni els camins a seguir no et duran meravelles
si has fet ja el tirany que a ta passa abellí;
que les coses mai són tan profundes i belles
com aquell primer cop que el desig les collí.

I quan fou que la Mort —la feresta, la dura—
ens rapia el baró que guià nostra fe,
en mancar-nos la seva presència pura
ens hem dit: Ja cap altre en podrem mai haver.

Però el dia s'esmuny i la pau recomença;
no vulguem escatir, que res sé ni tu saps,
sinó que ell ens fugí per una alta volença
i és una ombra paterna damunt nostres caps.

EL MEU CARRER

Pel meu carrer passa una gent estranya,
homes i dones, cadascú amb el feix;
pel meu carrer, que és dalt de la muntanya,
corren les aigües i molta herba creix.

Cada passant és abordat pels gossos,
pels rondadors i els sorruts guardians;
de tota porta van eixint caps rossos,
infants petits i altres vailets més grans.

Al fons de tot, quan el carrer davalla,
s'albira el mar amb sa lluror d'argent,
el nostre mar barceloní que calla
i és oblidat de tanta bona gent.

Es cosa rara si algun carro hi puja;
només sé d'un que ve cada matí
i passa a l'hora en què el dormir ja enuja
i és dolç el dringoleig que els ulls fa obrir.

Tothom, com a pagès, s'hi diu bon dia,
perquè tots semblen coneguts de temps;
s'hi senten cants de gall, crits d'establia
i fins i tot manta sentor de fems.

Però és el vent, que d'entrebancs no cura,
del meu carrer el passejador fidel:
ell ve rabent, sols un moment s'atura
i des d'aquí llança son clam al cel.

CANÇÓ

Canto pel goig que em fa cantar
i perquè em prengui qui em voldria;
canto perquè no puc servir
tanta de joia a casa mia.

Tota per tots i tal com só,
que d'altra guisa no en sabria;
tota per tots en ma cançó
damunt la terra on jo naixia.

Damunt la terra que alça un clam
i esqueixa el vel que l'oprimia,
i a les germanes dóna un ram
de l'olivera que floria.

Canto, que enlloc del món on fos
cantar com ara no podria!

CANÇÓ

Mai no sé el que jo faria,
mai no sé el que jo faré;
doneu-me'n, Senyor, la guia,
digueu-me què podrà ser.

La ment arreu és enduta
com jaquida al grat del vent;
ací la plana és eixuta,
allà és el sol massa ardent.

Senyor, aquest errar és debades,
que no en trec sinó fatic:
per tantes vies marrades
doneu-me la mà d'amic.

I si aquesta que tinc ara,
tampoc no l'he de seguir,
feu-me la senyal ben clara
i cerqueu-me altre camí.

CANÇÓ

Jo faig els versos per virtut
d'aquell més dolç per mi que l'aire;
que amb ell mos versos he viscut
i me'ls coneix caire per caire.

Jo faig els versos per l'amat,
que me'ls entén i me'ls estima,
i en paga em dóna, enamorat,
un bes per cada nova rima.

Jo faig els versos per l'espòs,
que me'ls acull com la fillada
que fos sortida del meu cos
i molt de mi hi hagués posada.

Jo per al mestre ara els faria,
que quan tenia alguna por,
«Fes versos —diu—, amiga mia,
que cada dia els fas millor».

CANÇÓ DE LA JOIA

La dolça fortuna mia
que alegres mon casal nu!
Si mai el dolor venia,
oh Joia, fortuna mia,
obre-li la porta tu.

Però quan fugis ma estada
cenyeix-me abans de record,
i deixa lliure l'entrada
a tota mala ventada
i a tot auguri de mort.

Que en tant ma fortuna dura
—ets a prop, dolor, o ets lluny?—
jo em vull llançar sense cura
dins l'abís de ma ventura,
on res no em torba ni em puny.

Oh dolça fortuna mia,
jo ja no temo ningú!
Si mai el dolor venia,
oh Joia, fortuna mia,
obre-li la porta tu.

CANÇÓ DE LA BELLA CONFIANÇA

A l'amat he donades
totes les claus;
jo tinc totes les seves,
i fem les paus.

Però resta una cambra
al fons del fons
on entrar no podríem
ni breus segons.

Tantes forces ocultes,
tants pensaments
allà dins són escàpols
a tots moments!

Bé seria debades
sotjar-hi un poc:
l'aldarull colpiria
més que no un roc.

Contentem-nos d'una ombra
o d'un ressò.
Que ell es dugui els seus comptes
com me'ls duc jo.

CANÇÓ DEL PRESSENTIMENT

Si pressento la mudança
entremig del meu costum,
és que alguna cosa hi dansa.
Serà boira, serà llum?

Ara sóc com el qui es llença
dins la nau al mar pregon:
prou la ruta és dins sa pensa,
però la fi, qui sap on?

Esperança no em fa nosa,
m'ha dut sempre a bon camí,
i en parlar-me ella una cosa
me l'havia de complir.

Per això en tinc alegria
sens que en sàpiga res cert:
missatger que ella m'envia
son missatge ja ha complert.

CANÇÓ MANYAGA

Si una dolça feblesa m'escau,
jo diré com em plauen les roses;
si una dolça feblesa m'escau,
jo ho diria si goses no goses.

Com l'infant que ja sap que és petit
i se'n val amb ingènua malícia;
que ara em sento el voler arraulit,
pres tot ell d'un desig de carícia.

I seré una doneta només,
tota plena de planys i de noses,
i quan vingui l'amat amb son bes
li diré com em plauen les roses.

IMPRECACIÓ

De cantar-te jo he provat,
mar avara, mar impia;
jo la rima he percaçat
per lloar-te, i no podia.

Jo volia dir un gran plany
i una veritat oberta;
però tu, que ets tota engany,
feies ma paraula incerta.

Ara, irada, sols diré
tot el mal que en tu s'ajaça:
tots els vels t'esquinçaré,
vels inútils de bagassa.

Un moment, per ton encís
jo t'hauria dat ma vida:
«Lluny el gorg, el cristall llis:
vull la mar ben enfurida!»

deia, i era vora teu
esperant tes ones braves.
Tu, però, ni vora el freu
mai la joia no me'n daves.

Sols tenies el bleixar
i el trencadís a la costa,
i el teu remoreig tan bla,
sempre igual, com fet a posta.

Però com l'infant al bres,
amb l'astúcia tu em prenies:
jo he pensat en tu només
dies, dies i més dies.

Comparar-te jo he gosat
a les coses més amades:
la sina m'has recordat
maternal, que amb engronxades

m'adormia pacient
una, dues i mil voltes.
Ton besar suau i ardent
ha junyit, que anaven soltes,

les besades que he gustat
—sobre el cos que vol delícia—
sent l'amat al meu costat.
Gust de bes i de carícia

que tu em dónes com ningú!
I aquell oblit de les coses,
com si tot el món fos tu
i els companys sols fossin noses.

Tota teva m'he sentit,
ton poder d'encís guanyava.
Oh, la mort, el dolç oblit,
dins tes aigües com sotjava!

Però el clar costum humil
m'allunyava de tes vores;
ara veig com fores vil
i metzineres tes hores.

I l'horror del negre fons
veig, i el pecat que ens aferra...
No vull més temptacions
que les que em doni la terra.

Mar que esborres tos camins,
vull sentir-me les petjades
que ressonin terra endins,
on no arribin marinades.

Perquè sento que un no re
que em vingués de tu per l'aire
trencaria aquest voler,
que és fort, però no ho és gaire.

CANT A LA SOLEDAT

Soledat, com ets poblada,
qui et diria buida a tu!
Pobre del qui t'ha blasmada,
i com deu sentir-se nu!
L'animeta ben malalta
deu tenir, i algun corcó,
que tu, que ets tan bella i alta,
soledat, li facis por.
Jo he gustat ta companyia
tant de temps dins el desert,
que ara que la vida mia
ja ha trobat el seu cobert,
sento una vaga recança
d'haver-te perdut un poc:
soledat, en ma mudança
tu ja veus que poc em moc.

Com abans que amb tu vagava,
en mi els records prenen torn.
Tots els morts que jo comptava,
tu me'ls aplegues entorn.
I ara em parlen com solien,
més fidels, però, i menys vans;

res no em diuen d'allà on nien,
ni es queixen de llurs germans;
només retreuen les hores
que amb mi passaren captius
i m'endolceixen les vores
—ara plores, ara rius.

Després que en lenta corrua
els morts ja se'n són anats,
de nou el brogit es nua;
però ve que tu el combats,
soledat. I és per l'oïda
que conec el món humil,
llavors que apar adormida
la gran cridadissa vil.
Sento les veus reposades
de tantes vides com són,
xiques veus insospitades
venint de qui sap a on.
I jo poso tota cura
a no esbullar el dolç concert;
que no hi ha joia més pura
que sentir amb el cor obert.

I suara encontradissa
te m'has fet, oh soledat!
Pels camins i entre bardissa
un nou bé m'has ensenyat:
els ocells que Déu posava,
vol i cant amorosit.
Per la merla començava,
i el verdum de bec petit;
la puput tan virolada
se m'esqueia a mig camí,
i el voltor d'ala allargada
és per tu que el coneguí.

Ben amiga et sóc encara,
soledat del bell repòs;

ta virtut ma vida amara,
i m'ets cara com l'espòs.
Perquè amb ell puc estimar-te
sense haver malmirament:
si quelcom de mi l'aparta,
tu me'l tornes simplement;
i en ser dins la casa pia
que bastirem per amor,
me l'acostes cada dia,
per si comencés l'enyor.
D'un abraç fet d'encantària
cenyeix-nos fins a la fi:
drets, com fita solitària
que hom encontra a mig camí.

ELEGIA

Oh Mort que ets tan amatent
que mai no et fugí la presa!
Darrera de ta escomesa,
a cada porta un lament.
I a cada lleu moviment,
aquella por de topar-te,
que el teu record no s'aparta
i ens torba sempre la ment.

Tant ens voltaves davant
—ahir finava l'amiga,
avui la serventa antiga,
demà, quins altres seran?—
que alhora emb els qui se'n van
un poc de nosaltres fina;
fas com l'artera veïna:
cada dia un pas avant.

I al llarg d'aquest lent finar,
debades l'ànima espera,
com pensarosa hostalera
que mai no veu arribar
qui magnifiqui el seu pa;
i en tant els hostes se'n vénen
i passen i no s'entenen
i memòria no en restà.

Però tu hi tornes sovint,
oh freda, a la nostra estada,
i ens la fas tota poblada
de morts, sense dir-nos quin
hauràs triat en venint
quan novament ens arribes;
ara ens els portes a estibes,
més de deu i més de vint.

I aquests són inconeguts
—que els prens en llunyanes terres,
entre les brunes desferres,
damunt dels conreus perduts—.
Oh els cossos que et són venuts
per les obscures renyines!
Oh mans folles i mesquines
que te'ls donen ja retuts!

I als ulls del nostre esperit
van passant tots cada dia,
i una nova cortesia
—gest de tan pregon sentit
que ens deixa l'esguard humit—
et fem ara tots alhora,
perquè ens anunciïs l'hora
de la nostra última nit.

L'HUMIL HEROISME

Dones, anem, que ara ve el dia,
traguem domassos a orejar:
tot ve dient que ara ja sia
l'hora que el cor poruc sotjà.
Siguem encar la dona forta,
la que tot fent l'endrecament
va vigilant per si la porta
cedia al pas d'estranya gent.
Totes tenim memòria clara
—l'avi ho contava en nits d'estiu—
d'alguna feta de suara
on alguna àvia nostra viu.
Una n'hi hagué en la meva branca
que fou heroica amb gest humil:
tingué un missatge dins sa tanca
—ai, si l'hagués l'enemic vil!—
I estant en guerra ben encesa,
presa la vila i el portal,
passava amb tota gentilesa
amb el missatge al davantal.
I al bell damunt guarnit havia
una minestra pel marit:
—On va la flor de minyonia?
—A dur el dinar, si sou servit.
Que cadascuna membri ara
de sa nissaga la millor.
Ningú de forces sia avara;
per què i de qui tindríem por?
¿Tant d'esperar ens ha fet meselles,
ja no tenim rancúnia al cor?
Debades conto coses velles:
totes l'espurna que no mor
al fons de tot tenim servada,
tal com un llum viu i candent.
Cal només una rufacada
per començar un abrandament.

«*POETA, SOVINTEJO...*»

Poeta, sovintejo els teus recers
per si quelcom de tu se m'encomana,
i els mots, abans que el llibre jo tanqués,
ja em dansen a l'entorn una sardana.
I resto esbalaïda dreta al mig
amb el cap cot i la mirada lenta...
Música dolça i ondulant trepig
que passa i torna mentre el cor esmenta!

ELEGIA

Pidoleu mercè d'amor
i jo en tinc l'ànima plena:
reposeu, no tot ho emmena
vent sonor.

Si l'amor no fos com és,
ara el do jo us en faria:
jo us pogués donar metgia,
si pogués.

Fos per mi que el gran consol
us pogués seure a la vora
i ésser amic i amada a l'hora
que esteu sol.

Deia jo —que el vostre plany
«sense amic i sense amada»
tant m'havia trasbalsada—
ja fa un any.

Però un dubte m'estremí
i ma ploma no fou lliure;

ara que heu deixat el viure
ja ho puc dir.

COMPLANTA

Encara vos faré un plany,
Senyor, i un prec vos faria.
Per què arran de ma via
tan joiosa i sense engany,
feu passar aquesta corrua
de gent que me'n ve disgust?
Cada dia es fa més just
el món, on jo em sento nua.
Cada dia un desencís
em tanca una nova porta
—l'amiga aquella tan forta
ja ha tombat dintre l'abís;
i aquella altra que jo creia
pura com lliri d'olor
us deixà un moment, Senyor,
i tot d'una també queia—.
I entorn només malvestat:
l'home per l'home una fera.
Oh el temps aquell que jo era
sense angúnia de pecat!
D'aleshores, quantes fites
marcava el dolor en mon si!
Implacable Temps mesquí,
torbes l'ànima i l'agites.
Tots els teus ensenyaments
són a preu tan alt que esvera:
mon tresor de primavera
ja no és meu, ets tu qui el tens.
Cada dia mica a mica
prens de mi el millor que hi ha.

Senyor, doneu-me la mà,
que em sento molt pobra i xica.
Salveu-me el meu dolç recer,
únic soplug de ma vida;
que si Ell em fes fallida
—Senyor, és mon tot i mon bé!—
jo no fóra ja altra cosa
sinó un cos dintre l'espai
condemnat a no ser mai
res més que una trista nosa.

ELS ULLS

Amo els ulls de tot vivent
per damunt de tota cosa:
no hi ha nosa
prou llisquent
que m'allunyi dels ulls de la gent.

Si el maligne em vol temptar,
jo sé prou com ho faria:
sentiria
que un mirar
ja em té tota i em pren i se'n va.

No hi valdria cap consol,
penitència, vels ni cendra;
sinó prendre
nou consol
d'altres ulls que em copsessin al vol.

Que no és prou aquest esguard
—qui en diria la dolçura?—
que fulgura

i m'és part.

Els teus ulls, amat meu, Déu te'ls guard!

Que no és prou, tant com l'estim,
per salvar-me. L'encantària

solitària

d'un abim

dins cada ull tots nosaltres tenim.

I jo en cerco el fons gemat

on s'escorre una aigua mansa,

i no em cansa

el combat,

mal la brossa m'hagués ja nafrat.

Ulls que cerquen altres ulls,

ulls com folles brimarades,

vergassades

i abriülls;

i els discrets i els pregonos tristos ulls.

Són els ulls de tot vivent

una bona, bella cosa,

sense nosa.

Vagament

sento en mi tots els ulls de la gent.

EL PENDIS

Jo deia ahir:

ésser i sentir,

fortuna rara.

Per què la gent —rosec mesquí—

no se n'amara,

d'ésser i sentir?

I era per mi
goig pur. Mes ara,

per un pendís
rodoladís
jo faig ma via.
Un pas amunt i en llisco sis.
Si defallia,
per mon pendís
tan dret i llis
rodolaria.

Si em vull salvar,
bé cal pujar,
no mirar enrera.
Enlaire sols puc esguardar,
que en la vorera
l'herba es secà
i es revoltà
sa cabellera.

I els arbres són
d'un son pregon
la immòbil presa;
tot el brancatge acota el front,
i gran feresa
dins mi es difon,
Sóc no sé on,
re no es palesa.

Res ni ningú
no se m'enduu.
La mà amorosa,
l'esguard serè i el pas segur,
la remorosa
parla d'algú
que al cor tan nu
fos venturosa,

tot, lentament,
sens frisament,
fuig de ma ruta.
Pel món tingués com el morent
l'ànima eixuta,
i aquell frement
deseiximent
que res no immuta!

GELOSIA

Dubte no, que malversa el cabal
amuntegat de bona hora en ma via.
Resti, però, Gelosia, que val
tant com amor i li fa companyia.
Amb qui em parteixo el pa i la sal,
dubte no, Gelosia.

Ella fou qui em vessà dintre el cor
ombra de mort en saber-me amorosa.
I jo en mos braços l'estrenyo més fort
d'ençà que ens ronda la mort bellicosa.
La gelosia de la mort,
la porto al cor infosa.

Oh l'esguard que barreres no tem
i guaita a lloure una sina poncella!
Dubte vil, tu vas fent alçaprem:
ell trobaria altra sina més bella?
Ma gelosia és de bell tremp,
és glavi i és rodella.

Amistat me'l furtà a bastament;
ell, l'estimat, de l'amic fou la presa.
Mes Gelosia es dreçava amatent:

«Pren-lo si et lleu, però tem ma escomesa».

Sia amistat un foc ardent

i jo la brasa encesa.

I també cridaria a combat

aquesta força que es mou dins sa testa.

Cap pensament no eixirà del tancat

que no el copsés Gelosia feresta.

Si Gelosia és el meu fat,

jo me'n faré una festa.

BALADA

Trobo una rosa pel camí,

—és massa bella!—

la roja flor damunt del si

d'una donzella.

Però si et tempta posseir

la meravella,

jo la duria fins aquí,

la rosa i ella.

D'amor per tu,

llevat de mi,

no en té ningú.

De fruita et mostra un bell paner

la dona artera,

i gira i tomba pel carrer

guaitant enrera.

Però de tu jo em captindré,

i amb l'encisera

de tu la fruita apartaré

—la mala quera—.

D'amor per tu,
jo te'n duré
com no ningú.

Sobre el meu pit tu vas collir
la rosa bella,
la flor d'amor tu vas tenir
d'una donzella.
Ara que el fruit ja es colorí,
oh meravella!
pren-me per fruita i rosa a mi
i oblida a ella.

D'amor per tu,
com és en mi
no en té ningú.

INTERPRETACIONS DE RABINDRANATH TAGORE

I

VOCACIÓ

Matí que a l'escola anava,
trobo el marxant que cridava:
—Oh la gent d'aquests camins!
D'argent, cristall i robins,
manilles i collarets!—
Ell no tem calors ni freds
i sempre va a la ventura;
res no l'apressa ni atura;
no ha de tornar a casa a l'hora
ni sap si és lluny o a la vora.
Oh mare! Si jo fos gran,

com em faria marxant
per passar-me tot el dia
cridant la mercaderia!

Quan l'escola ja he deixat,
veig a través del reixat
de la casa del veí
el jardiner en el jardí.
I ell fa allí tot el que vol,
passa el dia sota el sol,
mou a plaer l'aixadell,
i ningú no cura d'ell,
i planta l'herba i la sega,
i es mulla el vestit quan rega,
i es taca de pols i cava,
i veu que ningú el renyava.
Jo em faria jardiner
si tal com ell pogués fer!

Oh aquell guardià de nit
que arriba quan entro al llit,
i es passeja avall i amunt,
sense reposar ni un punt!
(Allavors que la farola
a la carretera és sola,
tan alta com un gegant
i amb un ull de diamant.)
Ell va i ve amb l'ombra seva;
mai va al llit ni mai es lleva.
Fos jo guàrdia serener,
per fer la nit al carrer,
i empaitar, sense heure mal,
les ombres amb el fanal!

II

BARQUES DE PAPER

Riu avall, com cada dia,
van mes barques de paper.
Una, dues... més n'hi hauria
si més n'abastava a fer.

I els poso a totes per marca
amb grosses lletres el nom:
el meu nom a cada barca,
perquè el sàpiga tothom.

Elles van ben atapides
mes barquetes al matí,
amb les flors que jo he collides
de bona hora al meu jardí.

Són les poncelles de l'alba
amb el calze encara humit,
arribant a terra salva
quan ja tombarà la nit.

Llanço al riu les barques franques;
i en alçar-me i esguardar,
veig com unes veles blanques
els tènues núvols passar.

Jo no sé quin germà els llença
del cel, aire avall, d'un vol,
perquè en tan bella avinença
llisquin amb el meu estol.

De nit, que el cap s'arrecera
dins els braços, somniant
veig passar en llarga filera
nos vaixells vogant, vogant...

Sota la nit estelada
voguen lluny, més lluny i més...
Nauxer que els mena, una fada;
l'estiba, somnis lleugers.

III

EL MARINER

Quant de temps que fa,
—dies i setmanes—
que Madhu té al moll
la barca amarrada,
amb l'estiba a punt
i branda que branda!
Si ell me la deixés,
jo l'aparellava
amb cent remes alats
i cinc veles blanques.
No aniria pas
a mercats ni a tràfecs;
perquè lluny jo sé
l'illa de les fades:
l'enronden set mars,
tretze rius l'amaren.

Però en ton recó
tu no ploris, mare,
que jo no faré
com féu Ramatxandra,
que trigà tants anys
a tornar a casa.
Seré com el rei
d'aquella rondalla;
i duré al vaixell
tot el que m'hi càpiga.
També el meu amic
jo vull emmenar-me.

I al lluny cercarem
l'illa de les fades:
l'enronden set mars,
tretze rius l'amaren.

Farem vela en ser
que llustregi l'alba.
Al migdia, quan
tu estaràs banyant-te,
nosaltres serem
ja a un altre reialme.
Passarem el gual,
deixarem la plana.
En pondre's el sol,
ja ens tindràs a casa.
De tot el que hem vist,
te'n faré contalla.
Perquè lluny jo sé
l'illa de les fades:
l'enronden set mars,
tretze rius l'amaren.

IV

L'HEROI

Figura't, mare, que fem un viatge
i terra estrangera passem de camí:
tu vas seguida dalt d'un palanquí,
i jo a cavall, a l'estrep, com un patge.
El sol es pon i la fosca ja es fa,
i és el desert gris i nu davant nostre.
Tu dius: «Fill meu, on hem 'nat a parar?»
I la basarda et canviava el rostre.
Però jo et dic, i el meu dir és segur:
«Pensa, mareta, que el teu fill va amb tu.»

El camí estret i retort va allargant-se;
tot terra és ple d'abriülls feridors.
Ja els ramaders han cercat el redós
pel bestiar que de péixer-se es cansa.
I cada volta la terra i el cel
són més obscurs, i un no sap on camina,
i tot es veu com darrera d'un vel.
De sobte tu, fent senyal, em dius: «Vine,
digues, fill meu, què deu ésser aquell llum
que es mou allà amb el seu ròssec de fum?»

Un crit feréstec la tenebra esquinça,
i ens ve damunt una allau de bergants.
Dins ta cabina tu invoques els sants
i t'arrauleixes tota pobra i minsa.
Tots els esclaus que et portaven, covards,
fugen corrent i a tu et deixen a terra
i s'arreceren darrera d'un arç.
Però jo et dic, ans de fer el crit de guerra:
«Mare, no temis, refia't de mi;
no temis, mare, que jo sóc aquí.»

Armats de llances punyents i venables,
els assassins, amb el cap esbullat,
són cada cop més a prop de combat.
Llavors jo els dic: «Ni un pas més, miserables!
Si l'avanceu us encalça la mort!»
Amb grans ahucs novament s'abalancen.
I tu, convulsa, amb la mà sobre el cor,
«Fill meu —em dius—, fuig, per Déu, que s'atansen!»
I jo responc: «Mira, mare, si és poc;
mira'm bé, mare, i veuràs cada cop.»

Puny l'esperó, i el meu cavall s'abriva.
Del xoc ressonen l'espasa i l'escut.
Xiscla el combat com un mal bufarut.
Qui no el segà la mort, fugint l'esquiva.
Tu, mentrestant, angoixosa pel fill,
tota soleta, ja et creus que finava.

I té, jo torno i et faig: «El perill
passà.» I tot sagno de la lluita brava.
I surts i em beses i m'estrenys, dient:
«Oh fill, com m'has salvat! I que ets valent!»

...Tantes coses i coses cada dia
passen al món que un no en sap el perquè,
doncs, i una feta així, vés a saber,
una vegada no s'esdevindria?
«Qui s'ho creuria? —diria el germà—.
Jo que el tenia per tan poca vida!
Si sembla un conte de vora el fogar!»
I els vilatans hi darien oïda
tots admirats: «Pobra dama, ja és sort
d'ésser-hi el nen, que, si no, hauria mort!»

DARRERIA

Darrera el declinar d'aquest sol ell,
naixerà un altre sol més bell?
O dins ma errant fortuna,
seré l'eterna amiga de la lluna?

¿Vindrà la nit que entela tot esguard
i tornarà el meu pit covard?
¿O aquesta posta encesa
voldrà donar-me força i escomesa?

Com la calma regolfa en els carrers
quan ja han passat els baladrers,
¿serà per mi vinguda
l'hora en què tota cosa esdevé muda?
¿O com fins ara, d'un demà lluent
podré esperar el feliç advent,
mentre mon cant que plana
cap blasme inútil ni mercè demana?

CANT I PARAULES

(1920-1927)

PROLOGUE

(L'œuvre de l'artiste est une œuvre)

Si le monde est un théâtre,
L'artiste en est le directeur.
Il le dirige, il le conduit,
Il le fait vivre, il le fait mourir.
Il le fait naître, il le fait grandir,
Il le fait vieillir, il le fait mourir.
Il le fait vivre, il le fait mourir,
Il le fait naître, il le fait grandir.

Par l'œuvre, l'artiste est un dieu.
Il est le maître, il est le seigneur.
Il est le roi, il est le prince,
Il est le pape, il est le prêtre.
Il est le roi, il est le prince,
Il est le pape, il est le prêtre.
Il est le roi, il est le prince,
Il est le pape, il est le prêtre.

Il est le roi, il est le prince,
Il est le pape, il est le prêtre.

Prologue (œuvre de l'artiste est une œuvre)
1920-1927
Prologue (œuvre de l'artiste est une œuvre)
1920-1927
Prologue (œuvre de l'artiste est une œuvre)
1920-1927

Primera edició: dins *Poemes*, Edicions «La Mirada», Sabadell, 1936.

Segona edició: dins *Poesies completes*, Editorial Selecta, Barcelona, 1952.

Tercera edició: dins *O.P.*, Edicions 62, 1973.

DESEIXIMENT

(Placeta florentina en la nit)

Si la nit l'enfosqueí,
l'aclareix la lluna;
oh la plaça que al matí
era sola i bruna
i ara és plena de tragi!
¿Quin atzar m'hi féu venir
—atzar o fortuna—
que després d'un gran llanguir
sap tornar-me una a una
les rialles a desdir?

¿Fou l'estrany que em feia lloc
qui encengué la pira?
¿Cremarà dins aquest foc
tot aquell que em mira
o prendrà el meu foc per joc?
Salta el riure com un roc,
i la gent s'admira;
salta el riure i dóna un toc
al veí espalmat que es gira
i no veu rialla enlloc.

Mon voler se'm fa rebel,
que ja res l'ordena.
De tan clar com és el cel
amb la lluna plena,
al meu riure sóc fidel.
Ric del gos que muda el pèl,
del tomb d'una nena,

del qui sota cobricel
l'estimada se n'emmena
i de l'urc d'un vell cruel.

Aquest meu deseiximent,
aquest riure d'ara,
¿serà en mi tan escaient
com la gemma rara
que enriqueix un vas d'argent?
Deixeu que surti bronzent
i dansi en ma cara.
No em culpeu d'oblit, oh gent,
que aquest meu bell riure d'ara
eixamora un gran lament.

VEI QUE SOTJA

Ai si tanquessis
el teu balcó,
veí que sotges
mon finestró!
Ton ull que guaita
fes fonedís,
que jo no vegi
ni el teu somrís.
I menys encara
tanta negror
com hi ha en els dintres
del teu balcó.
Avui la pluja
m'és un avís;
diu: «Vindrà dia
que aquest encís
mig dolç mig aspre
d'haver al cantó

qui s'insinuï
i et faci por,
serà com l'aigua
del núvol gris,
que lleu s'escorre
sobre el pendís;
mes si s'estanca
en un recó,
del mal que porta
quina remor!»
Així la pluja
—sempre l'oís!—
em sermoneja,
mentre, feliç,
amb mil agulles
sense color
punyalejava
la gran buidor.
Si l'amenaça
mai es complís,
jo culparia
ton ull blavís
i aquesta negra
temptació
feta de miques
d'obsessió
que em fascinava
com un abís.
De tanta espera
potser llanguís.
Ai, si tanquessis
el teu balcó!
Jo servaria
tota gençor.

CANÇÓ DEL VOLER I DEL NO VOLER

Sóc aquella enamorada
del voler i el no voler.
Adés veig taula parada
i no em tempta provar res.
Ara porto i em corseca
fam i set fins a llanguir,
i trobava la font seca
i ni ombra de festí.
Dues vides són en mi.

Sóc pel riu la nou vinguda
i m'enciso en son corrent.
Ai que l'endemà me'l muda
—l'endemà que duia vent.
Torna enrera el riu? ¿Camina
cap al seu bressol aspriu?
És el vent. Qui ho endevina?
És el vent que passa i diu:
dues cares dono al riu.

Tinc la fruita primerenca
ran de boca i dins la mà:
plena, fresca, vermellenca;
quina mengera que fa!
I no goso, sóc poruga:
tal l'amor d'uns primicers
diu en l'hora benastruga:
«Això que és no serà més.»
Si et mengés, si no et mengés.

Aquest aire, què debana?
Porta el núvol o el fa lluny?
Ja se'ns mulla la barana
i el llindar ja tot es bruny.
Però el sol encara sotja
per un trau grisenc i vol

ser el padrí d'aquesta fotja
que ara apunta en el redol.
I diem: «Plou i fa sol.»

Perquè em sento dues vides
i veig l'aigua riu amunt,
perquè resten migpartides
mes volences en un punt,
perquè besa el sol la pluja
i s'acorda tot tan bé,
he capít que ço que enuja
és que sempre hàgim de ser
cosa ferma o vent lleuger.

CANÇÓ DEL DIA INÚTIL

Aquest dia que fina, que fina
lentament, com la llàntia en el vas,
no em portà l'alegria divina,
ni de mi no féu mica de cas.

Em deixà dins la cambra pregona
com un fòtil inútil i vell,
entre els mobles que fan la rodona
i les mosques que em busquen la pell.

No tingué ni la minsa sorpresa
d'una pluja o d'un vent displicent;
no mogué la cortina malmesa
ni en el sol no posà entelament.

Fou només com la fonda llossada
a les coses que em bullen a dins
i un cruixir de vianda cremada
i una olor de ferments i de vins.

Com el dia que fina, que fina,
no en voldria cap més a mon pas;
si en mon cor no posà cap espina,
féu ma sang una mica de glaç.

MINVES I NOVA NAIXENÇA

Ran de les minves d'un amor,
d'altre en naixia,
que no pot viure sense amor
la vida mia.

—Ai com l'amor que em lliga al món
és aromada!
Ai de l'amor que ve i es fon
d'una mirada!

No era en mi l'amor un foc
ni ulls amb bena,
ni mai tampoc va ésser el joc
que se t'emmena.

—Ai com l'amor que em lliga al món
és aromada!
Ai de l'amor que ve i es fon
d'una mirada!

Fou com aquell que en la foscor
dormia i jeia
i que, en obrir-se un finestró,
tot s'assoleia.

—Ai com l'amor que em lliga al món
és aromada!
Ai de l'amor que ve i es fon
d'una mirada!

I la claror l'ullprèn tan fort
que l'enlluerna,
mentre el record dins aquell or
se li esderna.

—Ai com l'amor que em lliga al món
és aromada!
Ai de l'amor que ve i es fon
d'una mirada!

Però sigué l'esclat del sol
vana requesta;
torna la fosca a son redol,
—Adéu, la festa!

—Ai com l'amor que em lliga al món
és aromada!
Ai de l'amor que ve i es fon
d'una mirada!

Així jo ara, si no fos
de nou rapida
per un amor més venturós
tota ma vida.

—Ai com l'amor que em lliga al món
és aromada!
Ai de l'amor que ve i es fon
d'una mirada!

EL MEU CANT

De no cantar
jo m'entristia:
per mi és el cant

tal com el pa
de cada dia.

Ès un parany,
una ferida.
Cada cançó
s'emporta un tany
de ma florida.

Però què hi fa,
quin mal hi hauria?
Jo, del meu cant,
en vull ornar
tota ma via.

LA VENTURA

Qui tindrà fins a la fi
una mica de ventura?
L'encalçaves pel camí,
l'has servada amb tota cura;
només gira't, oh mesquí!,
i s'esmuny com una fura.
Massa és cosa que no dura
per poder-la aconseguir.

Si la serves a desgrat,
sa revenja no t'oblida.
Tot l'esforç que hauràs posat
per tenir-la agemolida,
se't tornarà soledat
al volt de la teva vida.
Ventura closa al tancat
no serà sinó mentida.

¿No fóra aciençament
esperar-ne l'escomesa?
La bala llançada al vent
ara ix, ara és represa,
que d'encert i mancament
la gràcia en el joc és mesa.
Juguem. La Mort va duent
la gran ventura promesa.

CANÇÓ

Si jo et tingué vespre i matí
sempre en ma dansa,

si jo et sabés lligat a mi
sense mudança,

¿fóra l'amor com ara és,
tan dolça i fina?

Sense l'angúnia d'un després
que l'enverina,

l'hora que fuig, tot i el renou,
seria fada,

tal com la menja que no es cou
especiada.

EL SALT

El primer pas va ser rabent,
com qui es desfà d'una llaçada;
i era la boca somrient

i era la galta colorada.
El primer pas en portà cent
i començava la pujada.

Adéu, amat, per 'quest camí
no em pots seguir.

No fos els macs, la xafogor
i aquesta vespa que rondina...
Però aquí dalt hi ha més claror,
el pit respira l'aura fina.
Si giro els ulls, quin tremolor!,
el camí fet ni s'endevina.

Poc em podràs aconseguir,
sense camí.

Què hi ha allà dalt i què hi faré?
M'han dit d'un salt i això m'esvera;
l'angoixa sento que em deté
quan ja no puc tornar endarrera.
Amunt, que encara tinc de ser
més pesantota i cançonera.

Només espera'm a la fi
del meu camí.

L'horror del buit m'ha regirat:
ni vol, ni pas, ni esforç dels braços;
només la Mort per veïnat
que em sedasseja amb mil sedassos.
A baix els ulls de l'estimat
i, com imants, dos braços.

Com eres fort per a sentir
el meu gemir!

Vingué el gran crit, i ja la vall
assolellada em reprenia:

quietament jo era davall
d'un llenç de rosa i satalia.
Al meu costat jeia el fermall
de tant d'amor com jo tenia.

Amat, què importa el mal camí
si ja tenim l'infant aquí?

HORA TRANQUIL-LA

(Jardí de presbiteri a Nuremberg)

Un núvol blanc
pel cel camina
i l'últim raig
del sol ponent
pinta la poma
i fa lluent
tota la branca.
Un violí sona molt fi
damunt el fons
sever de l'orgue.
Ès la capella aquí tocant.
I pel jardí va caminant
aquest petit, que és meu
i em sobta.
Juga amb les filles del Pastor
—trenes lluent i cama nua.
Ès tan menut i tan valent,
que si el tombava el cop de vent
d'unes faldilles
sap estirar, tot ell braó,
la cinta roja d'una cua
i amb el ditet
tocar una dent
de tota boca somrient

que sigui prop.
Dalt, la finestra
es bada encara.
Aixeco el cap i veig la mare.
I sento uns ulls
que em miren fit,
i aquell somriure
viatger
—ocell de pau i de missatge
que de la cara del marit
passa a la meva
i torna i ve—
s'ha desvetllat.

Per què no fóra eterna l'hora
que ens porta el bé
tan a la vora?
Si l'ombra sola d'un neguit
pot fer malbé tanta ventura,
tinguem-ne cura,
agombolem-la bé;
que el seu record sigui una força
que cada dia ens mogui el braç
i ens aclareixi tota via
i ens acompassi el pas.

L'OMBRA

Ni que mai m'haguessin
les ombres fet por,
ara jo en riuria
d'ençà d'aquell dia.

Era l'hora dolça
que tomba la nit;
tota l'estelada

la gran volta blava
ja havia punyit,
i jo m'ho mirava.
De sobte a la cambra
veïna es fa llum;
per la porta oberta,
quina faixa n'entra!
Com li és costum,
vora del seu centre
—que sóc jo, la mare—
rondava l'infant,
i l'atzar el duia
damunt l'aclarida
regió llampant
que l'atreïa. Ardida,
la primera passa
fou joc i enrenou;
mes ai!, la segona
restava suspesa:
vora d'ell es mou
quelcom sense fressa.
Debades s'allunya,
que l'ombra el segueix;
demana què fóra,
i cap veu amiga;
però s'enardeix
i amb el peu calciga
a grans cops son ombra,
que com ell s'esbat.
La lluita fou brava
de païra i d'ira;
mes riu amb esclat,
responent al meu riure beat
quan a mirar-me es gira.

Ni que mai m'haguessin
les ombres fet por,
ara jo en riuria
d'ençà d'aquell dia.

LA CONFIDENCIA

Un bufarut
que tot ho treu de polleguera
i us dóna l'aire de vençut
quan la darrera
paraula càlida
ja se n'ha endut.

TARDOR

Ja no sóc, ja no tinc,
ja no vull ni voldria.
Què no sóc? Què no tinc?
Què no vull ni voldria?
Una cosa que el temps
inclement em prenia.
Si no sóc i no tinc
tal com era i tenia,
per orgull no ho deman
ni ho prendria.

I també perquè m'és
l'hora escàpol tan blana
sota el vidre polit
de la meva campana!
Dues ratlles de sol
la presó em tornen vana.
I també perquè en mi
altra cosa ara mana,
que és més íntima i és
sobirana.

COSES FOSQUES

Ve com una ombra,
treu el cap i sotja.
Dintre meu, quin renou de pensament!
Ve acompanyada d'altres cares fosques,
vestida bèllicament.

El cor em bat
com un motor
cansat.

Si només fossis
illusòria imatge!
Qui pot dir-me per què ve tan sovint
i aquests ulls seus desorbitats em clava,
d'horror els sentits colpint?

Dic sense veu:
«Digues què em cal,
i el preu.»

Mes, d'encarar-m'hi,
fonedissa es torna.
Mai sabré per què em sotja ni el que em vol,
fins aquell dia que podrà colpir-me
d'esquena en girar un revolt.

El meu voler
ja no em valdrà,
ni re.

RETROBAMENT

Dónes encara al meu sentit,
paraula,
l'estremiment ple de finors
d'abans;
i tens dolçors per l'ànima
infinites,
paraula, acord perfecte, so
dels anys.

Música poses bellament
difusa
damunt la meva lassitud.
I cau
fonda en el pou del mal humor
la nosa.
Or i cristall és el teu dring
—astral.

ENEMICS

Pensaments turbulents
agitats pel desig.
—Alba, nit.

A migjorn són constants,
abrandats i més grans.
—Sol roent.

Invisible enemic,
mostres més que no hi ha.
—Reconeix.

Són els ulls torbadors
aliats contra mi.
—Vigila.

REVOLTA

Si calia no calia?
—Poesia.
Lligada per lleis ignotes?
—Ganyotes.

Multituds arremorades
viades
de silencis purs em calen.
Prevalen
tots els meus sentits i frisa
—bardissa
d'un vol d'ales perculida—
ma vida.

Ànima, la via nova
no es troba
sense corbes ni marrades.
Debades
sento clams. No vull guiatge.
Miratge
m'és donat de meravelles,
i d'elles
com d'un opi la requesta
em resta.

SOMNI O LLIBERTAT?

Prefigurades delícies.
Llibertat. Estimar, no estimar...?
Les perdius que el meu pas aixecà
m'atribuïen malícies.
Les perdius volen pla
entre collades nícies.
Ara el sol que es pondrà
m'afalaga amb blandícies.

He pres la clau i fugia.
Llibertat, com te'm penges al braç!
Reflector dins la nit, miraràs
dels meus silencis la via.
L'horitzó, bon sedàs,
somniais tèrbols destria.
Llibertat, frena el pas,
que potser falliria.

CANÇÓ DE LA BONA ENEMIGA

No vol cap ciència
ni cal un gran tomb.
Dormida cadència,
cercles lents de plom,
de cap revifalla
no sereu padrins:
l'instint que no falla
cerca més endins.

Per quins camins,
per quins?

I quina mirada,
jo que estimo els ulls!
La mar desbridada
picada d'esculls
encara és més mansa
—randes i dofins—
i els seus ulls de llança
em cerquen —botxins.

Per quins camins,
per quins?

M'avia sagetes
—ni mica d'amor;
si anessin més dretes,
cauria el rancor?
De lloc no em trasbalsin
—alzines i pins:
els peus que m'encalcin
han d'ésser més fins.

Per quins camins,
per quins?

QUATRE

Profunditat de pensament:
angoixa.
Món abrandat, mortal!
Demà la casa serà coixa
de mi. I l'ànima?
Immortal?

Extremarem d'amor el joç,
Esposa

fèrtil d'enginy gosat
seré. L'amor com una rosa
sola. Per àrbitre,
llibertat.

Reconcilies mon instint,
revolta,
amb la raó que escau,
i mare sóc de cop i volta.
Infant, tu reies, i
quina pau!

Secularment dona i destí
caminen:
les Parques van filant.
Un lloc al món, el meu, i finen
retrets. Els somnis no
valen tant.

INDICIS

Indicis. De què? Es refusen
les meves ales a fer enrera el vol:
els buits de l'espai acusen
més sòlids músculs si el camí es resol.
L'angoixa llencem, i sigui
el llast innoble que m'atura. Fi
vingui un aïret que em digui:
«La branca encara és verda com ahir.»

«AL BOSC DE LA MEVA SON...»

Al bosc de la meva son
anàvem. De mi no resta,
en ser-hi, sinó el record.
Caçades al llaç, vergonya!,
mes falles totes hi són.
Jo em veia com la regina
inútil sense la cort.
M'ajeia contra la terra,
batuda i sense perdó;
els ulls miraven miraven
tanta fullaraca d'or:
els ulls miraven i veien
ran de terra viure un món.
El pigot, per si calia,
m'esvera amb el seu renou
i amb el seu vol se m'endua
del bosc de la meva son.

ALEGRIA

Cos meu, solellada
turbulència roja:
plenitud que salta
desbridada i folla.
Alegria! Bandera
coronant la torre—
bastides no calen
ni cordes ni noses...

Roda, roda, roda,
animeta meva,
no secreta, fonda...

Cerca, mira, parla,
cenyeix graciosa,
domina i acaba
amb ta pura força
la meva ventura...

Intactes, les hores
em facin corona.

FILL

Com salvatgina engelosida
pel cadell,
jo la vida passaria
vora d'ell.

Hola, cadell,
dóna'm l'anell
picapedrell!

Arremetria amb urc de guerra
tota gent
i ma dent el guardaria
d'altra dent.

«Denteta dent»,
dirà la gent;
i tu, content.

CANÇÓ DE LA JOVE CORTESANA

Que em donin amor!
Color blau, amor?
No sóc sinó amor.

Cap a tu perdura
la flama més pura.
Vull ser-ne segura.

Que em donin amor!
Color blau, amor?
No sóc sinó amor.

Diversa mudança,
el cor no se'm cansa.
Que durí la dansa!

Que em donin amor!
Color blau, amor?
No sóc sinó amor.

Per qui cremaria?
L'atzar, què em duria?
Jo en vull l'alegria!

Que em donin amor!
Color blau, amor?
No sóc sinó amor.

CONTINUITAT

De mi no sé, ni mai saber podria
—voluble línia—
com per la meva voluntat probable
seré menada;
ni si la pròdiga esperança viva
—com jo d'antiga—
capbussarà dins una mar revolta
—dofins i aurores.

Només és cert que a la final clausura,
quan tot acusa,
veure podré com una corda tensa
ma vida feta.

EVASIO

Si d'evadir-se destorba
del cel la perfecta corba,

jo dura, exacta, posada
com una roda dentada,

no vull ésser; sinó viure
projectada en verd, i riure

mirant lluny per sobre el muscle.
D'aurora ve i a crepuscle

serà, i no pas a deshora,
l'ocell que em ronda a la vora.

I el cirerer és ple de fruita
abans de la meva fuita.

ARA. I DESPRES?

«A l'ast la dama,
a l'ast l'ocell!»,
diu l'home bell.

...Només paraules;
i un escambell
quan sigui vell.

*

Ella voldria
heure l'anell
que vingui d'ell.

...Només marfondre's
tibant la pell,
vella com ell.

*

Cosa més pura
fóra l'ocell
—beu al canell—

...si no pensava,
quan fa cabdell,
en el pestell.

CARES PER A L'OBLIT

Oh cares!, cares!, cares!,
opis de soledat;
llebrers que arreu m'empaiten,
les cares que he trobat.
Si el record pel silenci
fa un salt i adéu-siau,
jo resto esbalaïda
de tanta fosquedat.

Ulls, cares, dents, pupil·les,
no puc sinó mirar;
en refluent tornada
la simpatia va.
Oh joc d'aquella línia
que amorosia el braç!
L'absència, mala amiga,
us passa un drap mullat.

AMBICIÓ

Sobre el nus perfecte
de la joventut,
aturada serva't,
vida meva. Pugui
de la suma exacta
del cabal hagut
no llevar-ne encara
unitat ni zero.
Que la força densa
que domina en mi
posi a cada anyada
la mateixa inèrcia.
I passin les tardes
en un bell seguir,
com doll que refresca
el quintà i l'obaga.

«CAMINEM ACOSTATS...»

Caminem acostats
com soldats;
i he parlat de companyia
quan més sola que mai em sentia.

La ventura, ¿qui la deixa
aleshores que ella ment
tan meravellosament?

No torneu a fer-me queixa:
fugiré de mi mateixa
a tot risc i contra vent.

Caminem acostats
com soldats;
i he parlat de companyia
quan més i més que mai la defugia.

AMISTAT

Del silenci profund dels grans llacs
vinc i porto una cosa divina:
d'invisibles i amables no res
el seu ample contorn es perfila.
Quan davallo pel riu displicent,
concordances perfectes s'afinen.
Si sortia del riu com d'un bany,
l'alba cosa a les mans em llua.
No l'estimo per lenta i brogent,
ans per forta, per bella i activa.
Tota jo maldaré sempre més
—ni peresa ni mà em frenarien—

per servir dolçament l'amistat,
que és així com la cosa nomia.

UNA DONA ESPERA

Món que va girant. Rellotge.
L'espera
és de sempre i només femenina?
La clara certesa immediata
no compta?

Dolor no hi val, ni metgia.
La roda
no segueix lentament implacable?
Un clima per cada alegria.
Per cada dolor, quina força
mancada!

Dessota un cel transitori
que pesa,
o en el ras solellat que fulgura,
serem —és més fort que nosaltres—
l'eterna vestal que suplica
i espera.

PRESENCIA DE LA MORT

Dóna bo la llum:
dintre de la cambra,
tot el verd i el rosa
jugaven a fet.

Manyac entra el sol
de les deu tocases.
D'esperança l'aire
duia penjarolls,
que de Sant Joan
era la vigília,
i jo n'era tota
bandera d'estiu.
Somrigué l'infant
a l'adéu del pare
i entre roba cànida
restava tranquil.
I ella va venir...
La cambra vibrava;
ja tota em prenia
el trast matinal.
I ella va venir,
callada, insensible.
I jo no la veia
colpir el meu infant.
Entre tanta llum,
qui l'endevinava?
Fou la galta pàl·lida
que em digué la mort.

SANT JORDI 1935

Quina ombra més violeta
té enguany el roser florit
pel record d'aquella nit
que es perdé tota una pleta!

Teníem l'ànima franca
i ara sols tenim enyor.

Sant Jordi,
posa't una flor blanca;
Sant Jordi,
porta'ns amor.

Arrenca al cel una estrella
que ens doni bon entenent
i ens ompli de fe novella
com fe d'un adolescent.

Per tot aquest bé que ens manca
deixeu-nos fer un crit sonor!

Sant Jordi,
posa't una llum blanca;
Sant Jordi,
porta'ns amor.

Desembosca aquella fera
que la donzella aterrí
i ara torna-la a colpir
tot venint per la sendera.

I et rebrem amb una branca
amarada de llangor.

Sant Jordi,
posa't l'espasa blanca;
Sant Jordi,
porta'ns amor.

VIA APJA

Ni sola amb mi ni acompanyada.
Era el diàleg sorprenent

de dos que senten igualment
i callen. Tota una fillada
de pensaments vam engendrar
i caminàvem Via enllà,

I fins també callava l'aire.
—Oh aquell moment que es pon el sol
i res no gosa moure el vol
en una treva de no gaire!
Quan la paraula va venir
portava un ròssec sense fi.

En cada pedra que mirava
tanta d'història m'ha llampat;
i una amargant serenitat
de l'olor dels xiprers lliscava.
Fórem tots dos tocats d'oblit
en el capvespre beneït.

La imaginada via lenta,
la sang dels màrtirs esponjant,
se'ns torna tota palpitant.
L'ombra de Pere, que valenta!
I Roma ens dóna el seu alè
senzillament, com qui no re.

Mentre nosaltres —ho diria?—
com per a fer el lligam més fort
entrellaçàvem mots de mort.
La nostra mort, que apareixia
al fons de la immutable via.
Enllà, més lluny, vora el pedrís
on finirà l'amor feliç.

DE LA POR

L'ànima petita
se'm fa a poc a poc.
Tinc la casa oberta,
mestressa no sóc;
feinejo debades
i amb un ai al cor:
les portes no clouen,
Déu meu, quina por!
L'ànima, petita
se'm fa a poc a poc.

Trompetes de festa,
violins d'estiu,
sonaven encara
avui com ahir
—si no desafinen
se n'hi va ben prim.
I les flors a taula
canten de desig;
dels meus fills el riure
és salt de dofins.

Però ai!, voldria
de ma por repòs.
L'esperver que temo
ja ha aixecat el vol.
La terra verdosa
se'm tara de groc.
És injust que ens lligui
la por de la mort.
I jo, ai!, voldria
de ma por repòs.

NIT DE PRIMAVERA

Aire de maig, no diguis res,
que el sorprendrem tot d'una;
la meva mà li obre el balcó:
«Oh, quina olor de lluna!»
Tota la saba del jardí
s'ha tornat flor i espera;
l'infant no ho gosa destriar
ni sap que és primavera.
«Mare, quin és aquest ocell
que tan bonic refila?
Cap altre al món n'hi pot haver!»
—i en coneix una pila—.
«I aquesta lluna que no es mou,
per què és avui tan blanca?»
—Jo gairebé no li responc—.
«Oh, quina olor a la branca!»
I calla el dolç, tot pensament
deixant a la deriva,
mentre s'esborra del seu món
la coloraina viva
de tot un dia ben curull:
(passen els jocs en dansa...
el llibre nou ple de tresors...
l'amic que va allunyant-se...).
I en la clausura dels sentits
tot es rendeix, s'atura
i lentament es va adormint
amb una pau segura.

LA GRAN JUGADA

Silenci de mirades.
Qui perd en la jugada?

Ai, dubte que t'obstines!
Respira fort!

Per l'aigua va gronxant-se
—tumbaga dilatada—
el cor com una barca.
Respira fort!

Que em portin verdes glasses!
La primavera passa,
la Mort vol disfressar-se.
Respira fort!

A dintre de la casa,
refèiem la jugada;
la porta oberta frisa.
Respira fort!

SEMPRE I ARA
(1936-1950)

Mais le soir vermeil ressemble à l'aurore...

G. de Nerval

Après le jour vermeil
Le soir vermeil
Ressemble à l'aurore
Et le jour vermeil
Ressemble à l'aurore
Et le jour vermeil
Ressemble à l'aurore

Le jour vermeil
Ressemble à l'aurore
Et le jour vermeil
Ressemble à l'aurore
Et le jour vermeil
Ressemble à l'aurore
Et le jour vermeil
Ressemble à l'aurore

Le jour vermeil
Ressemble à l'aurore
Et le jour vermeil
Ressemble à l'aurore
Et le jour vermeil
Ressemble à l'aurore
Et le jour vermeil
Ressemble à l'aurore

Le jour vermeil
Ressemble à l'aurore
Et le jour vermeil
Ressemble à l'aurore
Et le jour vermeil
Ressemble à l'aurore
Et le jour vermeil
Ressemble à l'aurore

Le jour vermeil
Ressemble à l'aurore
Et le jour vermeil
Ressemble à l'aurore
Et le jour vermeil
Ressemble à l'aurore
Et le jour vermeil
Ressemble à l'aurore

SEMPRE I ARA
(1938-1950)

Alcides de Almeida
C. de Almeida

Primera edició: Barcelona, 1946 (amb litografies d'Olga Sacharoff).

Segona edició: dins *Poesies completes*, Editorial Selecta, Barcelona, 1952.

Tercera edició: dins *O.P.*, Edicions 62, 1973.

NOTA: Les composicions no publicades a la primera edició són marcades a la taula amb un asterisc (*). Aquesta obra guanyà el premi «Joaquim Folguera» 1938.

DE L'ABUNDANCIA

Apareix sobtadament
i s'installa;
mentre crida, un vent llisquent
para taula.
Ara ve tota la gent,
ha vingut cuita-corrent.

Ella inclina el cos amic,
i la força
que decanta el corn antic
l'espitrega;
i els tresors, ja sense dic,
són pel pobre, són pel ric.

Amb quin doll tan amorós
el blat llisca
i, entre fruites de colors,
or i perles!
Quan tothom sadoll s'és fos,
a la mà tenim tots dos
una rosa.

Ella ens mira somrient
i s'enfuig cuita-corrent.

DE LA FORTUNA

¿Quins auguris va desfent
aquest cop sobtat de vent?
Abocada al món camina,
un tresor sobre la sina,
i amb un aire esmaperdut
va seguint el peu eixut
damunt la roda.

Ara passa i ara ve,
va rondant fora el carrer
—ai del qui sospira i tanca!—
Tu només gronxa la branca
i amb el teu gest més senzill
fes-li mostra d'un espill:
és femenina.

Per a Victòria G. de Foix

DE LA MALENCONIA

Fa el silenci al seu voltant,
i només son cor palpita;
tot el món s'ha conjurat
perquè la vegem bonica:
s'han pintat de verd els camps
amb la llum de cada dia,
la saluda l'aire breu
i l'ocell canta i refila.
Però ella res no sent,
res no veu ni l'angunia;
ha caigut al fons del fons
el voler que l'estremia,

l'esperit ha naufragat
dintre d'ella —¿cap a quina
claror de quin altre cel?
Tomba el cap meditativa,
el cabell es fa pesant
mentre el braç se li esllanguia;
la roba drapant el cos
l'emmotlla sense delícia.
Quin respecte més callat
dónes al cor que t'admira,
mestressa del pensament,
divina Malenconia!

DE LA LLIBERTAT?

Començaré per dir «corria»
i ja la veig corrent:
sóc jo mateixa quan esclata
la força adolescent.
Sentia esquerpa tota cosa,
tot m'era nosa. Fi,
com un tallant, fendia l'aire
mon cos; i per fugir,
només la punta vigorosa
del peu a l'empedrat
i el braç que ritma i l'alegria
del cap escabellat.

D'aquesta empenta apassionada
prou bé tenim record.
De llibertat és una estampa
gravada al fons del cor.

DEL SILENCI

... I ni diríeu que sospira! Passa,
i tota cosa resta en quietud:
ve quan la gent no l'anomena massa
i el crida l'elegit esmaperdut.
Un dit damunt la boca, perquè es tanqui
d'aquesta font el renouer costum;
tot ell és de cristall, perquè no manqui
al fons del nostre pensament la llum.
Testa coberta i amb els ulls oberts,
mentre és present no l'estimem pas massa:
només t'adones que és tan bo i que el perds,
quan del fugir fa la primera passa.

DE LA VERGOGNOSA DI PISA

Mires, si goses si no goses,
per entremig dels dits
i en la mirada llarga poses
capteniments no dits.
¿Potser quan sents foc a la galta
et són els ulls rebels,
i en esmunyir-te ja t'assalta
la dea sense vels?
Si tots diem de tu que mires
el que no saps i que és,
avergonyida mig et gires
de por que et tempti més.
Però potser només és una
fina postura lleu
de qui, escondida a sol i a lluna,
gustà la fruita breu
i sent que el most també l'avina
en una ardent boirina.

DE LA FE

Alta damunt la penya,
dreta en el vent rebel,
com un present del cel
difícil.

Fina com una espina,
forta com vella arrel,
dessobre els ulls un vel,
medita.

Plena dónes la copa
d'aigua d'abril rebel
i s'hi emmiralla el cel
immòbil.

Per a Maria Planas

DE LA FELICITAT

Vagabunda: t'han mentit,
quan et deien que t'espero:
si rondava pels camins,
no et seguia mai els passos,
que jo anava sola amb mi,
temorega, adelerada,
i sabia que entre els dits
fugiries en tocar-te.

Jo només de lluny t'he vist,
Vagabunda, quan passaves
i aclaries casa endins
amb la teva llambregada.
No vull més. Amb cor gentil,
mai no et pararé la taula
ni amb domàs et faré el llit:

Sentiment de guerra

VENTADA

Però encara no és passada,
oh cor meu!
Ha vingut escabellada,
tota urc.

Per la força —ai com crida!—
se m'enduu;
sense alè, atemorida,
menjo pols.

L'amistat arremolina
—bo i dolent;
res d'amiga ni veïna
ni cel blau.

Només l'ombra que no em deixa
dintre els ulls;
em debato amb mi mateixa
i em faig mal.

La ventada té cobertes
multituds:
com un camp li són ofertes,
—tristes flors!

I esgarrafa la dallada
que va fent
amb la Mort aparellada:
quanta sang!

DESASSOSSEC

Em donen aigua tèrbola
—jo veig el vi daurat.

No sento la campana
—al cor em va sonant.

Per l'aire, quina angoixa!
—els arbres són fruitats.

Quin rendiment tan pobre!
—més rica sóc que mai.

Si cal que jo naufragui,
em llançaria al mar.

PRIMAVERA

Ha desertat de ma ribera
—oh por, la por!—
la tendra fada remeiera
—remei i olor.
Per qui ens ha pres la primavera
no hi ha perdó.

Digueu-me sí,
digueu-me no.

Les flors abans escotorides
—abril, setí—
llangueixen com les nostres vides,
sense destí,
que ni de somnis són ardides
—ho eren ahir.

Massa dic no,
massa dic sí.

L'emboirament que ens acompanya
—ai la claror!—
batalla perd, batalla guanya
—quina remor!
La primavera se'ns fa estranya,
i el sí i el no.

Qui ens ha afollat la primavera
no té perdó.

MORTS LLUNY

Callada estimo la vida.
Deixeu-me sola, callada;
i aniré amb el pensament
on no em torbin les rialles.

D'aquelles estibes mudes
seré la dolça companya,
que demà ni tindran sol
ni l'aigua que els alegrava.

Mai més en la galta humida
l'amor sobtarà una flama;
per llurs somnis de colors
la nit s'ha fet massa llarga.

Joventut, barca afonada
amb totes les veles altes!

BASARDA

Basarda,
m'afolles la tarda:
em prens els camins
dels somnis. Mesquins
ocells de mal caire
voltegen per l'aire.
Adéu, tendra llum,
adéu, el perfum
de la primavera!
Enguany, barroera,
malmenada ve.
I jo no tindrè
repòs de la tarda,
perquè la basarda,
amb sos fils
subtils,
posà en mes oïdes
remors maleïdes.

UN MORT

De mi no fores res, i t'acompanyo
en els camins inútils del record:
la teva joventut ben expandida
em feia llums i ombres dintre el cor.
Avui m'han dit que somrient has mort.

Cap a la guerra a contracor corries:
ni temps per a enterrar ton bell tresor?
Esparses van per l'aire tes estrofes
plenes d'auguris i migdies d'or.
Avui m'han dit que somrient has mort.

I m'insisteix la galta envermellida
i l'entrecella d'home nou i fort
i unes clares pupil·les com una alba
que força la tenebra a dret i a tort.
Avui m'han dit que somrient has mort.

«Adéu, no tinguis por, la meva estrella
vigila, armada, entre el garbí i el nord.»
I cara enllà profundament altívol,
mentre sombreies ha vingut la Mort.
Avui m'han dit que somrient has mort.

PREC EN LA GUERRA

Perdó
de les victòries,
de les desfetes,
de les batalles
perdó,
Senyor!

No m'esgarrifa
la Mort a penes:
viure m'espanta.
Perdó,
Senyor!

¿El món que féreu
no us acontenta,
i ara el voldríeu
millor,
Senyor?

Gràcia pels joves
que amb ira esperen.

Per ells voldríem
blavor,
Senyor!

L'estiu s'acaba.
Raïm de serva
volíem ésser:
perdó,
Senyor!

Carroll sens nombre
que va esgranant-se
esdevenièm.
Senyor,
perdó!

Sentiment de l'exili

CANÇÓ DEL RISC

Si visc no visc.
L'amor del risc,
com m'abellia!
No l'he cercat;
me l'han donat
quan no el volia.
Si visc no visc.
que temo el risc
i sa mentida.
El cel és d'or
i, ardent, el cor
no vol cap brida.
Però hi ha el risc:
si visc no visc.

Per una treva,
per un oblit,
dono el neguit
amb clau i lleba.
No fos el risc...
Si visc no visc.
Vés onsevulla,
passa la mar
—per quin atzar?—
la mar que rulla
paranys i risc.
Si visc no visc.

Ni mar ni treva
ni l'or del cel.

La meva arrel,
si es torç, no es lleva.
Perquè, en el risc,
si visc, no visc.
Donaré ombra,
donaré flors,
fora del clos.
Feina sens nombre
dirà que visc.
Quan el gran risc
vindrà a topar-me,
amb cor segur,
sense ningú,
sabré lliurar-me
al risc, al risc!

EXILI

Si vull combatre,
no vull combat;
contra qui estimo
qui m'ha girat?
Poc em movia,
que ha estat el vent;
el vent, amb cara
de malcontent,
que se m'enduia
fora camí:
fugint, corria
pel meu destí.
Enfredorida
cerco redós:
sóc estrangera,
com tu, com vós.
Lluny de la vinya,

lluny de l'oliu,
no sóc covarda.
Si res ho diu,
és que no em resta
prou força al cor
per a amagar-hi
l'escampadissa
i l'enyorança
del meu tresor.
La mar, tan fina,
qui la veiés,
i aquella estesa
dels meus carrers!
Barcelonina
sóc més que mai;
¿què se me'n dóna
del clar desmai,
de les arbredes
vora el corrent?
De l'aigua dòcil
del riu, ¿què en faig,
sense la ufana
d'abril i maig
i l'aire tebi
del meu jardí?
Tu la primera
ja deus florir,
bella glicina
vora del mur;
el pi que et vetlla
callat i obscur,
sé que sospira
pel teu fullam,
mentre dins l'aire,
com en un clam,
totes les branques
visen el cel.
I la figuera,
arbre de mel,

antic i nostre
i amic del mar,
veig que brotona
adelerada
per no fer tard.
Tremoladisses
clapes de sol
per tot el volt
de la palmera!
Jo la vetllava
com un infant;
cada any em deia:
«Com es fa gran!»
I m'abellia
que prosperés
amb les regades
entorn copsades
pels violers.
Gronxa, palmera,
l'aire subtil!
Ara la casa
ja m'és hostil.
T'he ben perduda!
Per sempre? No.
Em veig, un dia
de gran claror,
per l'ampla costa
dels pins pujant,
la que jo veia
de casa estant.
A mitja altura
m'he de girar:
la bella estesa
de Sarrià,
amb la cintura
dels seus jardins
i tanta rosa
negada a dins,
voldrà aparèixer

davant dels ulls.
«Hola, palmera,
veges si culls
l'adéu que et llanço
del fons de mi!»
Les teves palmes
diran que sí.

«DESPERTA DINTRE LA NIT...»

Desperta dintre la nit,
mirava. No fos l'angoixa
—el buc de la cambra és viu,
la fosca em toca la cara,
sento el corc com mina el llit,
percebo sentors de cala
i m'acompanya un respir—
no fos l'angoixa que em serra,
bé em podria ja expandir.
Però veig en l'ombra negra
com em fallava el desig:
mea culpa que voldria
ostentar damunt del pit.
Ja no em diran dona forta
—jo mateixa no m'ho dic—
ni sé per quin mar navega
el meu provident destí:
veig uns passos que s'allunyen
—baladres i tamarius—
i unes mans que diuen: «Vine,
no t'espantin els camins.»
Si jo sabés, benastruga,
trobar un camí pelegri!
Sal de llàgrima aturada
no em couria als ulls. I visc

perquè la nit no és eterna.
Desperta dintre la nit,
mirava. I el nus d'angoixa
ja era una mort en mi;
els ulls van a la finestra,
quan en un punt ha lluit
la llum de la matinada.

COMANDA A UN ARGENTER

Ai rosa, la meva rosa,
amb el pinyol corallí!
Passeu les roses discretes,
avui no sóc com ahir.
Que jo vull aquella rosa
que no és al meu jardí:
vull la rosa cisellada
amb el pinyol corallí
flairós encara de platja
i de besar submarí.
Rosa pomposa de plata
tota estriada d'or fi!
Única rosa que serves
caliu de mà i de burí
i una mica la mirada
que creava el teu destí!

Per la teva humana força
si vinguessis cap a mi,
oh rosa, la meva rosa,
amb el pinyol corallí!

Per a Ramon Sunyer, argenter

Es Esperança
un aire que circula.
Ve d'Esperança
un volar per l'altura.
I si Esperança
flama d'amor et duia,
per Esperança
series benastruga.

Per a Elvira Maria Balcells

MAGRANA

Magrana:
feliç, qui t'esgrana
el gust ja pressent
a sota la dent.
Voluptat
del gra mig trencat.

Vigila
l'escorça tranquiïla
de fines parets
i colors tan nets:
amargant,
et passa davant.

Ni mica
ton gra no claudica:
imposa dolçor
a tanta amargor;
fugitiu,
quan fuig et somriu.

I arriba
que toca la riba
del gust, precedit
d'un goig molt petit.
Paradís
sense plany ni encís.

EL POEMA FELIÇ

Deliberadament
tanquem la porta;
a fora, el sol i el vent,
els camps i l'horta;
a dins,
molt sola i molt endins,
la Meravella;
ardent, la soledat
es lliga amb ella.
Per què?
A l'ombra del no-re
uns mots suscita,
i acuden com ocells
tots a la cita
els mots,
alegres o capcots
—oh quina tria!—
La prova cal del foc
i l'agonia.
Després,
es tanca el seu recés,
misteriosa,
i neix —quin temps més llarg!—
com d'una fosa
d'encís,
el poema feliç.

«Mare que bleixa,
Meravella —direm—
vida mateixa
ets tu»;
però no ho sap ningú.

Deliberadament
tanquem la porta;
a fora, el sol i el vent,
els camps i l'horta.

SOLA

Digues-li com, ocell,
l'amor encativaves.
Si puges al planell,
ningú no t'acompanya.
Digues-li com, amic,
l'amor encativaves.
Perduda entre la gent,
no trobes sinó llàgrimes.
Digues-li com, germà,
l'amor encativaves.
Preguntes per l'amic
i la resposta falla.
Digues-li com, ocell,
l'amor encativaves.

Per a l'àlbum de J. S.

FERMANÇA

Passa l'amor com una aigua,
jo el sé meu del pont estant;
si n'aixeca la mirada,
jo l'anava interrogant:

«No portessis tanta pressa,
bé em diries mon pecat.
¿Per què, el vidre que estimava,
ara el veig esmicolat?

¿Fou el vent que el decantava
o fou el meu braç rabent?
Digues-me també l'angoixa
que em nua l'enteniment.

Tu que pots, ¿per què no em dones...
Però callo, parles tu.»
«Mai no esperis que jo et salvi
pensament o cristall nu.

Tu mateixa passa l'aigua,
no t'aturis dalt del pont;
porta el cantiret enlaire,
vigila'l fins a la font.

I si vénen fumeroles
que t'entelin els sentits,
fes un vot de fe lliurada
i esvaeix-les amb els dits.

Jo ara et dono la paraula
d'ésser teu fins a la fi,
mentre corro com una aigua
que segueix el seu camí.»

CORRANDA

No em miris, que no sóc res
i el teu mirar em neguiteja;
si em mires, posa en els ulls
cortines d'alba primera.

ORIOL

Somni que el moment exalta!
Ahir
volia fugir de mi.
Somni d'una tarda blanca!
Avui
¿com podria dir «no vui»,
quan és certa ja l'espera?
Son cor
—petit cor secret, tan fort
que, «no nat», ja no li esqueia—
em diu:
«Assossega el cor i riu;
passa el pont, que a l'altra riba
seré
i d'ànima em vestiré.
Tu diràs, esbalaïda:
Ben nat:
pel polit i l'acabat,
Déu et valgui, criatura.»

Ahir, avui, son cor
em diu: «Seré ben nat.»
I en acabat,
la Joia.

ELEGIA

M'has precedit, germana.
Aquella pau obaga
on el silenci guanya,
ja és la teva pau.
No et ploraré, que fóra
per un portal de llàgrimes
foragitar la tèbia
mercè del teu record.
M'estimo més tenir-te
com si avinent encara
em fossis, i la casa
mirallegés de tu.
Darrera de la porta
ton gest espero veure,
i aquella veu que em manca
cridar el meu nom vivent.
M'has precedit. Fins ara
mai cap difunt m'havia
parlat al cos i a l'ànima
amb un parlar tan dolç.
No em deixes desesmada,
sinó com restaria
aquell que aprèn de sobte
quin és el gran combat,
i espera el torn alerta.
No temo: confiada,
com, mentre el fill naixia
profund i palpitant,
tota em donava, antiga
com la primera dona,
però sabent que duia
dolor l'infantament
i que la mort espia
vora del bres avara.

M'has precedit, germana,
però no et dic adéu.

In memoriam R. R. de B

«CAMINO ARA...»

Camino ara interrogant mos passos:
potser la terra em podrà dir el meu fat,
i només dintre un vent de tempestat
el doble abraç de tots els membres lassos
serà per mi com un retrobament.
I no cercaré més per l'esvaïda
ruta dels somnis, cara a sol ponent.
Com la terra he donat la meva flor;
mes puc sentir-me encara perculada
per la vareta que em despertí el so.

CARES

Cares, mostrades nues,
donades franques
a mi, voraç.
Sempre diverses, vàries,
evocadores,
ocells de pas.
Totes per mi. Vull beure
en cadascuna
com en un vas.

Trobo sovint aquella
pròdiga cara

que em fa estremir.
Mentre se m'oferia
—parla que parla
no l'he d'oir—
jo, agosarada, veia
la fosca balma
del seu destí.

Sonen com una dríngola
aquelles cares
amb ull ardent,
joves, amb l'alegria
trabucadissa
del pensament.
Quin alleluia porten,
quan s'asserenen
per un moment!

Era amb la vela hissada
la meva barca
dintre del port;
totes les cares dòcils
que jo estimava
veien la Mort.
Cares que jo voldria,
quan l'hora sigui,
vora del cor!

Sento, d'angúnia tèrbola,
massa encanteris
que no vull més.
Sé dolçament pensar-te,
oh cara noble!,
fins a l'excés.
Seré jo mai culpada,
sinó per gaudi
de tu només?

RETROBAMENT

Treball de llima
tota ratllada m'ha deixat.
Qui em deia forta
ara em tenia pietat.
I cal brunyir-me
per treure un or més exaltat.

Alegria em dóna,
d'alegria ve:
tres fills que tenia,
tres fills que tindré?

Empallidien
colors i formes. Bruscament
em desclavaven
pedres que m'eren lluïment.
Orfebre savi,
perfàs les joies dins la ment.

Si alegria m'eren,
d'alegria ve:
tres fills que tenia,
tres fills que tindré?

Que Déu em valgui
al llarg dels anys, i la virtut,
que prego encara
sota un burí desconegut.
Refeta i fosa,
treball de llima no és perdut.

Alegria em dóna,
d'alegria ve,
que tres fills tenia
i tres fills tindré.

CANÇÓ D'UNA CANÇÓ

Com la gasela vas
vora el mirall de l'aigua.
Si t'hi mena la set,
et traïa la imatge
—vora el mirall de l'aigua.
Mes no mires ni beus,
que una fulla es movia,
i una veu percutí
la tibantor de l'aire
—vora el mirall de l'aigua.

Ai cançó, quan tornaràs?
Cap a quan seré exaltada?
Si desfermes, en venir,
tantes traves mal lligades,
tornaré sovint al bosc
per sentir-me enamorada.

Com la gasela vas
vora el mirall de l'aigua.
D'escoltar fas posat,
i les coses callaven.
Quan t'aixequis al cel,
oh cançó esperançada!,
sentirem que ets pel cor
—nodriment inefable—
com un pur rajolí
vora el mirall de l'aigua.

Per a la memòria de Lluís Millet

FUGIR

Tant de vent i fullaraca,
remolins de polseguera
m'empaiten, i
no vull fugir.

Quines músiques més aspres
ratllen el cristall de l'alba!
Ai, violí,
no et puc fugir.

L'alta poma de migdia,
quina bruixa l'emmetzina?
El teu verí
és per a mi?

Coloraines del capvespre,
or i foc que m'amenacen:
el meu destí,
no el puc fugir.

I el vellut de la nit pia
m'és punxat amb mil agulles;
meu coixí,
no vull fugir.

PARAULES

Si de mi no puc sortir,
deixeu que us digui follies,
que en el mot tret de sentit
misteris d'amor jo tresco
i dono sang al desig

i sento el pols de la joia.
Follejant, fugint de mi,
els mots se m'emporten ànima:
els faré rodar amb els dits,
seré un joglar de ventura,
cauran igual que a l'estiu
una gotellada forta;
i roda, roda, esperit:
rejuvenirem la dansa.
Paraules d'amor sovint
no surten fora a la plaça;
paraules que filen prim,
filen millor sota cambra.

SALVADA

Cor meu, ai!, dessobre
la muralla et queia.
La pluja, les pedres,
floridura verda
voldrien colgar-te,
—i una revolada
de faldilla et salva.
Per què?, jo diria.
Absorta penjava
la cansada branca,
maternal de fruita;
vagament jo feia
voleiar les hores
dintre meu inútils;
però qui em desperta?
¿L'esgarip «Apressa't»
o tu, cor, que atures
un instant el batre?
I una revolada
de faldilla et salva.

DE LA NIT I EL MAR

Nit,
porta secreta fora el pit,
no et tanca pany ni corda;
silenci que recorda,
nit,
només voltada d'infinit.

Vés,
si tu t'avances, jo després
puc avarar la barca
—un àngel lleu la marca;
fes
que jo navegui sempre més.

Nit,
amb el teu cel de fit a fit
i la humitat amarga!
Amb quina joia llarga,
pit,
alenyaràs el mot oblit!

Rar,
dintre la nit, la vasta mar
poder solcar, lliberta;
viure a ple cor, alerta,
mar
i nit, la sal del vostre empar!

«PARLO NOMÉS...»

Parlo només
per ajuntar sentits ocults

al desesper de ma fatiga
i l'argelaga dels eixuts
al tedi bla de la maresma.
Al tedi bla
esmicolem la solitud
entre minúscules arcades.
Cares que es tanquen dintre els ulls
sense perfil s'esfilagarsen.
Sense perfil,
per l'esvoranc avall s'enduu
l'aigua la nit de mes quimeres
i no veig l'iris ni la llum
intelligent que jo volia.
Parlo només,
indiferent, de cara al mur.
D'esvalotades esperances
orfe. Darrera meu, amb urc,
el desencís tanca la porta.

FIDELITAT

I

L'alba no et sobta:
d'una nit exaltada
surts coneixent-te,
Fidelitat, esposa
del més rebel dels somnis.

II

Petita flama,
incomparable vetlles,
mai insegura;
mon pobre cor de dona
sense cremar-lo abrandes.

MARE I INFANT

Es perquè ha estat enamorada
—matins d'ahir—

que té la cara enriolada:

«Feliç de mi,
fruitosa sóc —diu la mirada—
falda i coixí.

Infant, ¿qui sap la melodia
que em portes tu?

Goso tocar-te, i l'alegria
del teu cos nu

dóna a la mà que et retenia
realitat de terra pia
i un cel segur.»

SILENCI POBLAT

(Cançó de bressol)

Tots els aires de la mar
vinguin a moure
les banderoles.

Ala llarga de l'ocell
—punta salada—

gronxa que gronxa.

Feu coixí pel meu infant,
blanes paraules
mig murmurades.

Que el silenci posi rams
i el bes d'un àngel
rondi la boca.

Tots els aires de la mar
vinguin a moure
les banderoles.

SEMPRE I ARA

Només que cerqui en mi mateixa
no em puc esgarriar:
fidelitat trobaré sempre
al meu mateix cantar.
Si miro lluny, per l'avinguda
del temps difunt endins,
entre adormides tristes hores
veuré matins divins.
Que allà en el fons, quan tot comença,
l'infant que jo he estat,
mentre somriu i giravolta
ja enyora soledat
i sent un ritme que l'encalça
que mai no és moridor.
Juguen a rotllo les amigues
amb passos i cançó;
i en els jardins l'oreig s'atura
per escoltar millor.
Jo me n'hi anava, embriagada;
sense saber, feliç,
girava amb elles i cantava
amb doll tremoladís.
Cada cançó portava un aire
—doneu-me el més ardent—
i el ritme feia revirades
abans d'eixir corrent.
Però ma joia, interrompuda,
sovint es malmeté,
que les companyes no estimaven
el cant, ni el va, ni el ve,
i una rialla me'l desfeia...
Com jo, ningú el sentí;
però, nuar-lo dues voltes,
no ho puc aconseguir.
Ara recordo que fugia
amb la recança breu

d'haver encetat una delícia
molt trencadissa i lleu;
i la volia per mi sola
—beat qui la tingués!
Com més m'allunyo de la colla,
més dolça i meva és.

Primera edició: «Els llibres de l'Óssa Menor», Barcelona, 1959. (Obra guanyadora del premi «Óssa Menor» 1958.)
Segona edició: dins *O.P.*, Edicions 62, 1973.
NOTA: Per aquesta obra fou concedida a l'autora la «Lletra d'Or».

DANSA ÚLTIMA

Un dia, volent o no,
serem a l'altre ribatge.
¿Ens hi hauran portat, Senyor,
per un camí perdedor
tot entenebrit de por,
en ordre del teu missatge?
¿Desesma tindrem llanguent
i la passa fóra cauta?
Només sé que en pensament
veïnejo un cor content
—al viatge indiferent—
menat com per una flauta.

Que si em perdo per a mi,
no em sabria dir perduda
si del perdre'm se'n nodrí
—enamorada de mi!—
aquella part de diví
que en el fons es fa tossuda
i rebutja tot el món...
Música per a la dansa
dels qui són i ja no són.
Passarem per qui sap on,
sentirem que el cor es fon
amb la dansa que no cansa.

NOCES D'EULALIA

Ha vingut un Príncep al meu roserar.
 (Ara sóc posada en joc d'aventura.)
La més bella rosa li hauré de donar,
 (Penjarelles verdes d'un verd que no dura)
aquella tan fina de tan bell mirar;
 (m'esperancen tota i em volen segura)
d'aquella jo deia: Feliç qui l'haurà.
 (Música doneu-me, tota melodia!)
Si ha vingut un Príncep, bé la hi he de dar.
 (De paraules vagues m'acontentaria?)
Rosa, rosa, rosa, te n'hi vols anar?
 (Aprenc nova vida i en el risc faig via.)
En ser que ell arriba, li allarga la mà.
 (Jo també vindria i em fóra alegria.)

SIRENES

En un cel ventejat,
els averanys s'imposen;
tenen les flors un toc
estrident de color;
i ve l'home del sac
pel camí solitari.

Però la mar em resta:
al meu davant la mar.

Ai alades sirenes
—qui us ha vist i no ho creu!—
arterament voldrien
anihilar el meu somni;
a la terra i a l'aigua
llur cant és ple d'horror.

Però la mar em resta:
al meu davant la mar.

Intentaven corones
i paraules meloses;
un gran cor hi llanguia...
Pobra de mi, el meu cor!
Intentaven corones
i paraules meloses...
Per navegar no em calen,
només em cal amor.

Però la mar és ampla:
al meu davant la mar.

«EM TEMPTEN...»

Em tempten, sí, i jo voldria dir-les:
defugiré volutes enganyoses
i sortiran paraules que obsedeixen
com si florissin noves, impollutes.
Ignorarem per quina via avancen,
no contra, sinó cap aquella boca
que riu i dóna llum tan besadora...
Medita: per un mot sense fortuna,
podria esbarriar la tarda blanca.

«US DEIXARÉ...»

Us deixaré —adéu, adéu—
cansada.
Els versos meus on aniran?

¿Quin llavi
dirà mai més aquell amor
intacte?

Amor, amor, més estimat
que dòcil,
m'has fatigat —adéu, adéu.
Espero.

NOVA LLETRA AL CANT DELS OCELLS

Tothom es desvetllà
en veure clarejar
la nit com una aurora.
El sol girà camí,
la lluna resplendí;
fa un aire que enamora.

Els ocellets també
ja saben qui naixé
al fons de l'establia,
i canten dolçament
seguint el bressament
de la Verge Maria.

Omplint la quietud,
l'alosa i el cucut
alternen les passades;
el tord d'alegre vol
s'acosta al rossinyol
per acordar tonades.

La merla, la perdiu,
el passerell joliu
i el gaig també s'hi posen;
fora d'un cant tan bell

no resta cap ocell:
fins els més xics hi gosen.

«Jesús, Nostre Senyor,
sou joia i sou claror
en la nit fastuosa»,
els ocells van dient,
seguint en pensament
la Mare gloriosa.

RAMS

Primavera nova, nova
en els rams mullats. Potser
fas saltar la nostra calma
quan som gent entre la gent.

Passió: d'aquest diumenge,
la figuera ens obsedeix;
l'ase ens dona la manera
d'intentar ser pacients.

I Jesús per entre palmes
veu que el poble trairà...
El cap alt i el cor tristíssim,
va expandint la seva pau.

CANÇÓ

Tintada de verd,
primavera!
La rosa ja és
en presència;

la rosa ja és,
meravella!,
esquinça la son
i batega;
només cal un nom
per bandera.

ARA

Ara que ja de tanta cosa torno...
No em pregunteu, que no sabria dir-vos
per quina brida m'he sentit lligada.
El cor encara vol tornar a gronxar-se
desbocat a les barques de la fira;
i dic que sí, que en mi tot clama d'esma
cap aquella petita esbojarrada.
... I ja no sóc sinó una dona absorta,
amb la veu i amb el riure que s'aturen.

LA MORT

L'estupor serà quan, justa,
doni el toc
i la nostra sang alegre
pari el joc.
I Déu sap per quin nou dia
volaré.
¿Et veuré rosat d'aurora,
món darrer?
Vine amb mi, l'amic de sempre:
sense tu,

no podria volar gaire
ni segur.
Començar, ai!, ara em fóra
torbador...
Un poema que s'acaba
no fa por.

LA FULLA

(Variació sobre un tema de Josep Carner)

Una fulla, la fulla:
me l'ha portada el vent
contra el meu transparent.
Com un símbol de lluita?
Ai, quina ombra que hi fa!
No la puc apartar.

Alta mar dins la cambra.
L'alleluia del mar
ara pren un to rar:
percutir-me intentava...
Jo em donava, i la por
no obeïa el timó.

La paraula dringava
finament, com un or,
s'installava en el cor:
confiança volia;
navegar com ahir!
Navegar per morir?

Una fulla, la fulla:
me l'ha portada el vent
contra el meu pensament.

Ès per lluita o per joia?
Ai, quina ombra que hi fa!
No la puc oblidar.

«TOCA EL MEU CANT...»

Toca el meu cant amb una flor
i ens trobarem a l'ombra verda:
serà per tu, serà per mi
l'haver saltat com la gasela;
la primavera sentirà
que també ploren les estrelles.

De la collita de tants anys,
se'ns han trencat totes les gerres:
no tenim res, sinó la flor
que em torça el cant i me'l governa;
però no temis, que després
ens trobarem a l'ombra verda.

«ERA ALESHORES...»

Era aleshores,
en la infantesa
—la lletra, el joc.
Sovint jo queia
en malaltia
tota ombradissa.
El pare, oh pare!,
perfuma amb gínjols
l'aire dolent.

Jo vagarejo.
Tota la cambra
com una plaça
al davant meu.
I salto, corro
—totes les nenes
m'estan mirant.
D'un salt m'enlairo,
no toco terra
—les nenes obren
uns ulls rodons.
Vinclada danso:
quina delícia,
no peso gens!

El somni torna
de tard en tard
—les nenes ara
són gent abstreta.
M'enlairo sola,
ningú em coneix;
rengleres d'arbres
em fan costat.
Al fons del somni
sempre en la dansa
uns ulls em miren:
puc esperar.

«CIUTADANA SÓC...»

Ciutadana sóc de nit
més que de dia.
La ciutat és per a mi,
amb ningú l'he de partir
—l'ànima em guia.

I no temo què serà
si la llebre va a caçar.

Amb la lluna jugo a fet
entre les cases;
anuncien les parets
plomes, films i coloretos
com bales rases.
Quan la llebre passarà,
no sabrà on és que va.

Per la nit plena de llum
deixeu-me sola.
Escenari tot a punt;
dansarí fa un salt amunt,
direm que vola.
Quan la llebre mirarà,
tota s'esbalairà.

«PER NO CAURE...»

Per no caure mai més
—i és avui que jo queia;
la caiguda pensable
ja vindrà certament—
em cal fer, més que passos,
intents.

Un disegni de vol
per damunt de la terra,
un esquinq de rialla
en els llavis, i el cos
planejant com per l'aire
mai clos.

Per no caure mai més
poso el cor en reserva
—pobre cor massa tendre
dins un fang massa vell!—
en campana de vidre
tot ell.

LA NAU QUE PASSA...

La nau que passa fora port,
com se m'emporta el cor! El cor.
Mentre aquest vent que empeny i crida
no diu adéu, sinó més vida.
Més vida duta com abans,
que no vull perdre els consonants.
Forcin la porta les recances,
vent de la mar que sempre danses;
i deixa anar la nau llisquent
enllà d'enllà del pensament.
La miro lluny talment com una
punta de lluna.

Perquè l'amor encara hi és,
mai no decau, vol sempre més.

DE SOBTE

En la vasta amplitud de quan parlàvem
només per dir paraules oloroses;
amb l'alegria de sentir polides
les dites velles en les boques noves:
feu-me enllà dels negats, dels qui no senten

passar la pura revolada roja
i Déu brunzir dins la canya arrelada,
quan diu, qui en sap, una esperança folla.
Si us sembla mai que m'he perdut, cerqueu-me
lluny dels capvespres, pels vials d'aurora
on l'alosa es deleix i l'aire infanta
la brevíssima força que esperona
i que fa que jo salti com enduta
per entre mots que em són donats i roden.

CANÇÓ D'ABRIL

Hi tornarem al sol-solet!
Tira el braser per la finestra,
llença la capa i el barret!
Que vingui el sol com una festa
i ja no vull sentir més fred.
Oh, quin airet!
Ja les paraules prenen ales
i no cal dir-les sota veu,
que en pensament tinc mar i cales
i cama nua fins al peu.
Adéu, mimoses i nadales:
clavells veureu.
Fugi l'hivern, fugi la por.
Morir? Quan no s'arrisca gaire.
Hem de sortir d'aquest racó
—deixem-hi el pec i el rondinaire:
sortim a l'aire germinal
amb ulls d'infant, que miren alt.

«L'ESPERANÇA ENCARA...»

L'esperança encara dansa
al voltant del meu amor,
gira, tomba; quan s'atansa,
no hi val ombra ni recança.
Fina daga, doloret,
fes-te enllà i el coll avança:
no te'n riguis, que l'amor
posa flors a la balança.
Cabell blanc sigui en la dansa
aliret i cant d'ocell.
Galta pàlida mostrant-se—
fes-la roja tu, esperança.
I per sempre dansa, dansa.

DESPERTAR

Les fines palles dels meus somnis
l'alba s'emporta;
les prenc, les deixo, no sé encara
ni destriar-les.
El món comença amb cada aurora
—palles i palles—
fins que una grana ja germina
i el xoc et tomba.
Ànima sóc? El cor a penes
voldria moure's;
no sap on és i de sentir-se
té la peresa.
Ànima, vine! Tu em despertes
tan a la vora
d'aquesta vida que ja fimbria
—l'alè es trasmuda.

Tu sents el mot, tu la primera,
quan qui m'estima
com a bon dia,
amb el meu nom, el meu, diu «Tina».

ARBRES

Sóc amb vosaltres, arbres folls en la nit,
sento que el vent us té desperts i us força.
Jo també vetillo, perquè em puny el delit
d'interrogar en aquest concert ferotge.
Trona i llampega. Mare meva del cel,
quina cortina d'aigua viva tan fosca!
El vers comença, fa un caminar rebel,
torça i retorça, que vol eixir al defora.
Els arbres baten i jo estic a aixopluc.
Van les preguntes cap al dia amb les hores.
Deixo fer el vers, ja no sé què més puc
sinó escoltar que el temperi redobla.
Demà, rentats i amb les fulles lluent,
—passat el vers per un sedàs d'aurora—
podrem reprendre els col·loquis ardents,
arbres gentils d'escabellades tofes.

NO CALIA

L'he collida tristament,
la recança que flotava;
l'he posada a sotavent,
que l'eixugui el sol ixent.
Cerco una altra quietud

on revingui l'esperança,
que no veig el meu llagut
en raó de ser perdut.
Ai, amor, que si tu vols
navegar podrem encara.
Mira el cel creuat per vols
d'alegries i de dols!
L'he collida avarament,
ma recança, i l'he oblidada...
Abraçada estretament
sóc amb tu, l'amor vivent;
l'hora riu i l'ona és llarga.
I en el fons del pensament,
com més tinc, més dono al vent.

SALTIMBANQUI

No diré qui vols ser tu.
Ara saltes, ara balles;
amb el ritme i les sonalles
vas bombant el tòrax nu.
Riu la gent.

Les acaballes
seran tristes per a algú:
amb l'adéu de les rialles,
quan no restarà ningú,
sortiran totes les falles.
Pobra cara, quan ja calles!
—teva o meva, tot és u.

DE MATINADA

De matinada i sense son,
qui truca als vidres?
Avui, i com!,
ens donen l'aigua
talment per tota
la set del món.
El vent, a rauxes
de tabalot,
me l'encamina
d'ací d'allà,
amb fúria, contra
no re i contra tot.
Quina cortina
que ondula i es torç!
Com pica i regolfa!
Fa basarda i por.
Ningú sota l'aigua.
Però, al fons del pont,
una ombra rosada
que avança i es mou.
Oh Déu, és un home
sense un gra de pols,
sense un fil de roba,
que corre i compon
la cursa i els braços
en ritmes d'esport.
Si el cel que desbota
el mira amb amor,
¿què hi diré que valgui,
jo, l'aixoplugada?
És savi?, és foll?

TORNO DEL MAR

Torno del mar com una clofa obscura
—si fóssim només això?—

Deixo a la riba tot el que em té cura
i m'avaró tota jo.
¿És d'alegria en batibull d'angoixa,
a l'ordre ancestral rebel,
que m'evadeixo? ¿O que la terra broixa
m'escup i no tinc arrel?
O bé... i què: ¿que he exhaurit la història
i sento que em falla el pas?
No m'abellix una petita glòria
—si cantes o cantaràs.
Només el mar sempre impensat voldria
—encara vull— mar tan nou,
mar tan vell! Faci el cor la seva tria,
els ulls no diuen mai prou.
I quan l'onada em rebot a la cara
i la rialla fa un ai,
s'arca el llagut i vela i botavara
cauen en un salt com mai.
Brusc, el timó varia i ve la costa:
tortura que entra de ple,
brava i feréstega: com un mal hoste
fascina i no deixa re;
només colors i espesseïdes formes,
murs de burell i d'argent;
chors d'alleluies sense veu ni normes,
dèries de l'aigua i del vent.

Torno del mar, com una clofa obscura
a la pura ventura.

CAL CEDIR

Joventut estalonada,
bé cal que respiris fort!
Per la gola eixarreïda
tu voldries beure a doll
al cantiret de la lluna,
que traspua els teus records.

Joventut estalonada
pels dies i per les nits,
correràs per les senderes
fins que et faci mal el pit;
mirallets de caçar aloses
cridaran el teu desig.

Joventut estalonada,
ja el cap va dient que no
i el cor encara s'exalta
en les fugues i en l'amor.
Mentre el cor i el cap s'expliquen,
tu, callada, has pres el vol.

L'ESPERANÇA, ENCARA

1917

1917
1917
1917
1917
1917

1917
1917
1917
1917
1917

1917

1917

1917

1917
1917
1917

1917
1917
1917

1917
1917

L'ESPERANÇA ENCARA

Qu'esperança hi ha en aquest món?
Qu'esperança hi ha en aquest món?
Per la vida que ens donen?
Per la vida que ens donen?
Per la vida que ens donen?
Per la vida que ens donen?

Qu'esperança hi ha en aquest món?
Qu'esperança hi ha en aquest món?
Per la vida que ens donen?
Per la vida que ens donen?
Per la vida que ens donen?
Per la vida que ens donen?

Qu'esperança hi ha en aquest món?
Qu'esperança hi ha en aquest món?
Per la vida que ens donen?
Per la vida que ens donen?
Per la vida que ens donen?
Per la vida que ens donen?

Primera edició: Edicions 62, Barcelona, 1969.
Segona edició: dins *O.P.*, Edicions 62, 1973.

I. Pelegrina vinc...

MALALTA

Malalta m'ha dit la gent,
malalta:
no per l'aire ni el color
de galta,
sinó pel meu vers llanguent.

Si mai em sabeu absent,
malalta
bé podrà dir-me la gent,
que ja un mal d'enyorament,
en pensar-hi, lentament
m'assalta.

1920

(A punt de marxar cap a Itàlia)

CANÇÓ DEL POTSER

Potser encara jugues,
Maria Teresa,
com ahir,

potser no t'adones
d'aquesta feresa
del camí,

ni que ja tens l'aire
—bella rosa encesa—
femení.

Potser d'altres coses
ja sents l'escomesa;
Maria Teresa.
Potser sí!

1936

CANÇÓ DE VETLLA

Si pel foc asclaven llenya,
Montserrat,
asclin bocins del meu cor:
fes-ne flames perseguides
d'aires vans i sense nom,
Montserrat!,
que mentre pugui invocar-te,
l'incendi em cremi la son;
amb la teva anomenada,
Montserrat,
i la perla rara al front,
la perla bruna, la Verge,
l'agulla del nostre món,
Montserrat!

1946

NÚRIA

Matinet matí,
del llit em llevava.

Sóc a Núria i veig
com la vall és alta;
la llum no és igual
que a la terra plana,
les flors no conec
i el cel és més aire.
Em colpeixo el pit
d'ésser ciutadana:
matinet matí
com em sento estranya!

Pelegrina vinc
—prou me'n recordava—;
amb el front he fet
reverència magna,
La Verge somriu
i em retrobo a casa.

1950

A UNA NOVA ROSA

Perdona'm, no goso esbullar,
si et feia un adéu amb la mà,
oh rosa, la calma de l'aire.

Perdona'm, si no et conec gaire:
passem tan distrets i només
ens plauen els nostres vergers!

Potser temorega sents nosa
d'haver-te desclòs en secret
però, bella flor, ets la rosa.

1951

LA MEVA CAMBRA A CADAQUÉS

M'han fet ara marinera
i tinc casa i tinc llagut;
Cap de Creus és a la vora
—ahir no, hi vaig avui.
Marinera gent em volta;
Cadaqués m'ha pres el cor,
perquè la meva caseta
és gentil com un ex-vot.

M'hi portaren una imatge
amb la cara fina i greu;
entre el meu son i el meu dia
la cambra fa resplendent.
¿Quina angoixa em pot estrènyer
si la Verge em fa costat?
Tinc Montserrat amb l'aurora
pel balcó que dona al mar.

1956

A JOSEP CARNER

En el seu 75 aniversari

Èrem les donzelles
del milnoucentsdeu
tan enamorades
d'una sola veu!
El més alt poeta,
Barcelona el té!
Un altar li fèiem,
a Josep Carner.
Ara les donzelles
àvies han tornat

i encara es perfumen,
com si fos pecat,
d'aquella alenada
d'amor tan florit.
Joventut li presten
al poeta ardit
mentre que ell, perfecte,
tant com és llunyà
sap encara somriure
i besar la mà.

1959

ALS MUNTANYENCS CAIGUTS

*Mare de Déu mostreu-me l'escala
que puja hom hon delit no's eguala;
Mare de Déu tu est aquella escala
ab què'l peccant lo paradís scala.*

Ausiàs March

L'alegria dels cims us fa d'esquer,
el goig de la muntanya us embriaga:
cos a cos, confiats, més que en la бага
forta de corda, del castell roquer
abraceu, rossolant, mil falles i
sentiu la vida estàtica a la cara.
Pero ve, que un Voler la cursa us para;
desventuradament heu de morir!

La Ventura, la d'Ell, us va acollir.

1962

PARLA VEXADA

Car tot voler ha melloria

Ramon Llull

I m'han dit que has estat molt sofrerta
en el cor i en el pit;
però jo veig un rastre de llàgrimes
al setí del vestit.

Ai, amiga, que et portem reblada
fins a sang i a martell!

Passarà, bec i urpes malmeses,
passarà el mal ocell

que xipolla per nostra llacuna
i n'esbarria el peix.

Ai, amiga, sense tu quin fóra
de nostra roda l'eix?

I m'han dit que has estat molt sofrerta,
que t'han penjat al pit

una esquerpa, manllevada joia
que t'esquinça el vestit.

No hi fa res; és la nostra bandera
que et vesteix adient,

i nosaltres, portant-te abrivada,
no ens ajupim al vent.

GOIGS EN LLOANÇA DEL GLORIOS CAVALLER SANT JORDI

«Sant Jordi amb l'espasa blanca
esparpilla el nostre enyor!»

Sant Jordi! Sant Jordi!, deia
dels almogàvers el crit.
En les batalles se us veia
paladí com mai ardit.
Sarraïns que us feien nosa
combatíeu amb furor.

«Sant Jordi amb l'espasa blanca
esparpilla el nostre enyor!»

Oi més la fera colpíeu
—ai, princesa d'Orient!—
Ara, oh màrtir, escollíeu
nostra terra, nostra gent.
Qui no ens vol cap bé, no gosa
lluitar amb ell pel seu fulgor!

«Sant Jordi amb l'espasa blanca
esparpilla el nostre enyor!»

Caigué Jordi en la tortura
pel malvat rei Dacià.
Mes de tot martiri sura
fins que Déu el va cridar.
Si ja no temeu cap cosa
us farem un prec sonor.

«Sant Jordi amb l'espasa blanca
esparpilla el nostre enyor!»

L'any mil trenta-dos s'obria,
ple de glòria, i el més gran,
un temple a santa Maria:
l'altar de sant Jordi hi fan,
l'abat Oliva l'encensa
i Ripoll vos ret honor.

«Sant Jordi amb l'espasa blanca
esparpilla el nostre enyor!»

Catalunya la primera
us invoca piament.
I conforta que en l'espera
ens sigueu sempre amatent.
En la vostra fe reposa
tot el nostre humil candor.

«Sant Jordi amb l'espasa blanca
esparpilla el nostre enyor!»

Per l'abril que alegre arriba
vós veniu ben arçonat.
Cavaller amb bandera antiga
creu de sang en blanc combat.
Si ens porteu la bella rosa
bé ens deureu portar l'amor.

«Sant Jordi amb l'espasa blanca
esparpilla el nostre enyor!»

1964

AL BON PAPA JOAN XXIII

Volíeu «Pau a la terra»
Déu n'hi do!
I l'Esposa desguarníeu
d'enfarfecs.
Vestit nou calia dar-li
provident
i fer-la més «Mare i Mestra»
per a tots.

Obeeixen les paraules
a la veu,
són com una torrentada

quan us cal,
 o silenci en vós s'enginya
 com un fre.
 L'amor de Déu i dels homes
 viu tenir.

1964

Què és l'home?
 la creia perfecta
 del cel?
 Què és aquest gran gran
 d'home mortal?

Tots sabem que s'hi arriba
 pel cel en l'eternitat
 i l'home
 i l'home de nosaltres
 la veu amb nosaltres.

Per amor d'alguna
 de gràcia humana,
 no se'n canja
 Però la veu de la
 i el cel, i el cel
 i el cel, i el cel.

Per a l'home i el cel

II

viu amb

Per a l'home i el cel
 i el cel, i el cel

II. Taula de rei

I

Quina senyoria,
la taula parada
tot dia!
Quin amor tan gran
a la germania!

Tothom que s'hi acosta
pot ser-ne l'amic
i l'hoste
i haver de ses mans
la reial embosta.

Per amor donant-se,
de nostra misèria
no es cansa.
Pren la nostra fe
i si ens manca re
Ell ens ho avança.

Munic 1922
Per a Montserrat López-Batllo

II

VE JESÚS

Flor de sàlvia, farigola,
fulla polida del llorer,

perpetueu la vostra aroma
ompliu el Temple, que ja ve.

Ès Ell, Jesús, el que volia
veure els infants a son redós,
quan la muntanya s'enflorava
i tot el món és ple d'olors.

De matinet, que el dia apunta
i tot és viu i colorit,
quietament Jesús davalla
damunt l'altar de cada pit.

1924

*Per a Jordi López-Batllo
i per a Neus Demestre Arderiu*

III

MENDICANT

Senyor:
claredat aguda,
suavíssim blanc,
ala sostinguda,
deler franc,

mendiquem del vostre
immortal convit,
com tènue mostra
d'infinit.

1929

Per a Isabel Demestre Arderiu

IV

EUCARISTIA!

Per ella venia.
No per l'aigua i el sol
i els ocells i la flama,
ni les fruites de l'hort
que a l'abast ens posàveu;
sinó cosa millor,
tant més Vostra i més Santa:
EUCARISTIA!
per ella venia.

1932

Per a Eugènia Crexells

V

«Sota, sota cambra
brodada de seda.
De quina seda,
blanca o vermella?»
Canta la nena
i veu Jesús.
Ai quin germà que ens donen
tan dolçament vingut!
Li farem companyia
per sempre amén, Jesús.

Per a Roser Solanic (1934)

i per a Anna Maria i Núria Obiols (1940)

VI

Cerquem debades
un record absent,
i d'ales d'àngel
l'esgarrifament.
L'infant el troba
i l'infant e'l sent.

Cuitem nosaltres
a ser amants per fe.
—L'infant pregunta,
sempre curt d'alè:
d'Eucaristia
ja no el sobta re.

1934

Per a Josep López-Batllo

VII

Fem una pausa en el camí
—la nina, el cant i el joc té espera—;
retira't cap a la vorera,
que ve Jesús i et vol servir.
Com una rosa matinera
dóna el perfum i el teu setí,
que quan Ell passi pugui dir:
«Serva tostemps la fe primera,
perquè no hi ha més cosa vera
sinó que el món és ple de Mi.»

1936

Per a Montserrat Solanic

VIII

Cinamom, olivera
del paradís,
que floreixes darrera
en els jardins:
si les roses t'envegen
—ets tota olor—
els ocells et festegen
a lluna i sol.
I les nenes petites,
quan ve Jesús,
a mirar les excites
per entre tu,
i esperancen trobar-hi,
amb pa i amb vi,
l'esclatant Santuari
del Paradís.

1936

*Per a Maria Rosa
i Anna Maria Seix*

IX

Si prenc amb mi
l'aire de dir
follies,
¿què no diré
—que poc en sé,
i em pesa—
d'aquest país
dolç i ombradís
de l'ànima,

i de l'enyor
d'aquesta Amor
primera?
Tot follejant
escolto el cant:
«Ventura,
tot delicat
assossegat
missatge!
Jesús serà
qui parlarà
donant-se.»

1944

Per a Carme Aramon

X

NOCES EUCARÍSTIQUES

Tot sia per Ell.
Ens dónes farina,
ens dónes vi vell
i l'or d'un anell
que el cor endevina!
Tot sia per Ell.
La fuga de l'aigua
devora el cancell...
La mà que donàvem
només és per Ell.

1953

Per a Jordi-Oriol López-Bonet

XI

¿No em diríeu, Mare pia,
per quin pont he de passar?
«Cap al Fill que jo seguia
—molta passa i molt callar—,
Ell que és Vida és també Via
de més dreta no n'hi ha:
per virtut d'Eucaristia,
l'Amorosa Companyia
tota sola es donarà.»

1955

Per a Roser Llobet i Olivella

XII

CARLES DIU:

Miro cap a la barca aparellada
i he sentit, ai Patró!, com m'heu cridat.
Beneïda la Vostra Voluntat.

Espero en Vós que em donareu la força
d'acceptar-me com sóc i com no sé,
i preparo el meu cor a tant de bé.

Recolliu-me, si caic, per la cintura:
navegar vol dir llum i vol dir fons;
aixequeu-me, Jesús, d'entre dos mons.

1955

Per a Carles Riba i Romeva

XIII

OFRENA

Ara sí que podré dir
—oh pròxima meravella!—:
«Senyor, us el torno a oferir,
l'hem polit com una estrella.
Que del ciri del bateig
en la llum petita i fina
ja el veia com ara el veig,
Senyor, que li sóc padrina:
com un flam del nostre enyor
i un tany en el tronc que ens lliga;
torneu-nos-el tot Amor,
fet tot ell Amor i Espiga.»

1956

Per a Pau Riba i Romeva

ESPERA, ENCARA

La mort m'ha fet com un eixut,
per sempre.
Ja no hi ha ocells, no hi ha cap flor
que es gronxi:
d'aquest ermot van aflorant
les pedres.
I sento encara aquella veu
que em guia!,
tinc les paraules que escrigué
i em resten!,
però no trobo aquella mà
segura,
forta i benigna, purament
oferta.
Arravatada, no puc més,
em giro...
Angels de Déu puc albirar
que em miren,
pleguen les ales i amb els ulls
em diuen:
«Encara et manca més virtut,
espera.»

1962

INVOCACIÓ ALS POETES

Josep Carner, Blai, Rosselló,
Salvador Espriu per valedor,
potser algun altre...
doneu-me un toc en el meu vers,
poseu-hi foc i un dring divers
de com solia.

Darrerament, quan he cantat,
un vent molt àcid m'ha rondat
ben a la vora
i m'ha dreçat tot el cabell
mentre els meus ulls veien vermell:
la boca en cendra.

Ara no vull sinó fugir
que ja pressento aquell coixí
on he d'asseure'm!
Vull caminar, vull admirar,
que el món és ple i un Déu hi ha.
Que pugui valdre'm!

L'esquena dreta i tant-se-val:
vull la vellor passar per alt.
Tot el que em resta
ho posaré dins un farcell
petit; només el record d'ell
al bastó em pesi.

És folla, riu, dirà la gent.
I tu estaràs, Carles, content,
que així em volies.
Demano un toc, demano un dring,
només pensant en tu ja els tinc:
ja sóc una altra.

TaraHejant i follejant
donaré encara més d'un cant

al sol i a l'alba.
El meu poeta m'ha valgut,
que no per sempre l'he perdut,
que el tinc a l'ànima.

1962

GLOSSA

*Percebo sentors de cala
—i m'acompanya un respir.*

C.A.

Ara ja no m'acompanya
i es fa més fonda la nit.
No percebo olors de cala,
que tinc els sentits poc fins.
Pel carrer de la Princesa
—canyella, mesc i anís—,
encara he sentit la flaire
que els meus quinze anys van collir.
Pel carrer de la Princesa,
el carrer dels meus sospirs.
Sota el braç llibres de música
i els quinze anys dringant-me dins.
Recordo una veu malsana
d'un home enamoradís;
coses que no entenc i em torben
segur que em devia dir.
La música me'n distreia
i el cor lleuger dintre el pit.
Ai, carrer de la Princesa
d'abans que jo entrés en mi!
La meva vida de dona
ara passa un dolor viu.
Aquelles sentors de cala
m'han remogut el desig

—per tres cops les percebia
entre passos i coixins.
Ara ja no m'acompanya
aquell respir beneït
que en els anys de maduresa
no m'havia mai fallit.
Si la nit es fa més fonda
i res no sura, ni tinc,
comptaré les hores tristes
d'aquest meu dormir tan prim.

1963

«BENEIT OBRADOR...»

Beneït obrador
era allà on jo teixia:
fil anava i venia
es lligava i torcia.
Primavera i tardor
han passat tantes voltes!
Són les coses revoltes:
sense gra no hi ha mòltes.
No ho retrec, oh Senyor!
Ja ningú m'acompanya,
fins de mi sóc estranya,
puc xiular com la canya
entre fulla i canó.
Sense qui em digui «vine»
no pot fer la padrina
ni teixits ni farina,
però puc sense por
arreglerar paraules
que s'ordenin en faules.
I en demano perdó.

1963

OLIVERES

I

Quantes d'oliveres
en ma vida hi ha!
Fou la més insigne
—cinamom et deien—
florida olivera
que vas perfumar
de les meves noces
el casal novell:
et recordo sempre
amb olor tan forta
que de tu, olivera,
fugia l'ocell.

II

Oliveres braves
penjant en un greny!,
dels meus néts nodrisses
en l'àuria Mallorca.
Ets, vella olivera,
qui els dónes el seny?
De terra germana
em vénen allots;
comentem l'oliva
madura i eixida
de soques retortes
com vells galiots!

III

Avui tot em porta
a parlar divers.
La nit és tan buida
que a la llum de l'alba

acarrero els passos
—i potser algun vers—
cap a l'olivera
del jardí veí
que veig ran dels vidres
de la meva cambra.
Pàl·lida olivera
que em parles d'ahir!
mentre amor s'escapa
en reminiscències...

1965

ITACA

Faig un salt i em costa
recordar-vos, just,
tal com sou i éreu
en la nostra ruta.
Itaca! Oliveres
petites de fust,
però al cel alçàveu
com uns dits d'argent,
clares filigranes
que amb lluors de seda
—blanques oliveres—
percudia el vent.
I nosaltres fèiem,
camí esgarriat:
amunt, entre els arbres
—asenets muntàvem—,
branques d'olivera
m'han escabellat
que no és trobadissa
ni saps on s'escau

la Cova que cerques
de llinda abscondida...
fins que una olivera
t'atura en el cau.

Als ulls ens miràrem,
missatge de pau.

1965

DELLOS

I el record encara
—tossut, insistent—
al camí m'atura;
m'envolta d'imatges
que obsedeixen folles
com un cop de vent.
L'olivar de Delfos
tinc davant dels ulls!
Magne oliveres
—com mai en veuria—
cap a mar davallen
assajant orgulls.
Cadascuna impera
en el seu replà,
l'aigua de Castàlia
les feia ufanoses:
Catedrals!, diria
jo —si en puc parlar.
Triomf de la terra
plena de saó!

Un sol cop us veia
mai us oblidava.

Tamborins i flautes
diuen la cançó.
De la vostra empenta,
de la vostra plata,
la tonada porta
tenaç lluïssor.

1968

COM...

regolfa calma en els carrers
quan ja han passat els baladrers,
la meva vida poc demana,
que el cor és buit i ja no mana.
Records sens força ni color
—oh panorama d'un Miró!—
com fils de ferro s'entrellacen,
volutes i ombres baixes passen...
Si només fossin un dibuix,
podria eixir d'aquest garbuix?
Assaborint la meva calma
m'abelliria d'una balma
on sola fos per la Virtut
d'un Nou Amor inconegut.

1966

AVIA

Barbes dels néts!
—disset, divuit—
quan no hi ha fets
encara d'home.

I aquells posats
habituals
d'avis tornats
de nou a casa.

Em donen fe.

Barbes dels néts!
—jo ploro i ric.
Ai!, ja no ets
com sempre jove!
Com ha vingut
aquest trasbals?
No m'ha calgut
davallar gaire.

Sempre en la fe.

Dels néts la veu
em fa estremir,
que diu arreu:
«som la nissaga!»
Timbre i accent
ben catalans,
que no altrament.
Siguin ben homes!

En tinc la fe.

1966

L'ESPERANÇA, ENCARA

En la meva donzellesa
ja et portava dins el pit,
Esperança, Confiança,
moviment de l'esperit!

«Sempre invoca l'esperança
—diu un crític— i de què?»
Mai no m'he sentit ben sola
que Esperança vol dir Fe.
I la casa se'm fa ampla
quan aquest vent s'hi expandeix,
alades paraules sento
veig l'arbre que refloreix.
En la meva viduesa
no vull ombres al meu dol.
He estat i sóc encara
dona que viu a ple sol.
La nit es lliga amb el dia
i et sé tan sovint amb mi!
que volo, somnio i sento
com si encara fos ahir.
Si el meu Carles m'enamora
—oh Esperança!—
tu encara dius que sí.

1968

Introducció	1
1. Objecte i finalitat de la presentació	2
2. Àmbor d'aplicació	3
3. Estructura de la presentació	4
4. Metodologia	5
5. Resultats i conclusions	6
6. Annexos	7
7. Bibliografia	8
8. Índex	9
9. Llista de figures i taules	10
10. Llista de sigles i abreviatures	11
11. Llista de símbols	12
12. Llista de referències	13
13. Llista de sigles i abreviatures	14
14. Llista de símbols	15
15. Llista de referències	16
16. Llista de sigles i abreviatures	17
17. Llista de símbols	18
18. Llista de referències	19
19. Llista de sigles i abreviatures	20
20. Llista de símbols	21
21. Llista de referències	22
22. Llista de sigles i abreviatures	23
23. Llista de símbols	24
24. Llista de referències	25
25. Llista de sigles i abreviatures	26
26. Llista de símbols	27
27. Llista de referències	28
28. Llista de sigles i abreviatures	29
29. Llista de símbols	30
30. Llista de referències	31
31. Llista de sigles i abreviatures	32
32. Llista de símbols	33
33. Llista de referències	34
34. Llista de sigles i abreviatures	35
35. Llista de símbols	36
36. Llista de referències	37
37. Llista de sigles i abreviatures	38
38. Llista de símbols	39
39. Llista de referències	40
40. Llista de sigles i abreviatures	41
41. Llista de símbols	42
42. Llista de referències	43
43. Llista de sigles i abreviatures	44
44. Llista de símbols	45
45. Llista de referències	46
46. Llista de sigles i abreviatures	47
47. Llista de símbols	48
48. Llista de referències	49
49. Llista de sigles i abreviatures	50
50. Llista de símbols	51
51. Llista de referències	52
52. Llista de sigles i abreviatures	53
53. Llista de símbols	54
54. Llista de referències	55
55. Llista de sigles i abreviatures	56
56. Llista de símbols	57
57. Llista de referències	58
58. Llista de sigles i abreviatures	59
59. Llista de símbols	60
60. Llista de referències	61
61. Llista de sigles i abreviatures	62
62. Llista de símbols	63
63. Llista de referències	64
64. Llista de sigles i abreviatures	65
65. Llista de símbols	66
66. Llista de referències	67
67. Llista de sigles i abreviatures	68
68. Llista de símbols	69
69. Llista de referències	70
70. Llista de sigles i abreviatures	71
71. Llista de símbols	72
72. Llista de referències	73
73. Llista de sigles i abreviatures	74
74. Llista de símbols	75
75. Llista de referències	76
76. Llista de sigles i abreviatures	77
77. Llista de símbols	78
78. Llista de referències	79
79. Llista de sigles i abreviatures	80
80. Llista de símbols	81
81. Llista de referències	82
82. Llista de sigles i abreviatures	83
83. Llista de símbols	84
84. Llista de referències	85
85. Llista de sigles i abreviatures	86
86. Llista de símbols	87
87. Llista de referències	88
88. Llista de sigles i abreviatures	89
89. Llista de símbols	90
90. Llista de referències	91
91. Llista de sigles i abreviatures	92
92. Llista de símbols	93
93. Llista de referències	94
94. Llista de sigles i abreviatures	95
95. Llista de símbols	96
96. Llista de referències	97
97. Llista de sigles i abreviatures	98
98. Llista de símbols	99
99. Llista de referències	100

Pròleg	7
------------------	---

Nota al recull de poemes de 1936	13
--	----

CANÇONS I ELEGIES

«Llocu ben alt...»	17
Parla l'ànima	17
Esperit, per no dormir...	18
Beatitud	19
«Em plau saber-te prop...»	19
Anacreòntica	20
Sant Jordi	21
En venir Nostra Dona de la Mercè	21
Passà	22
L'obstinada	23
«Ta llum, Senyor...»	24
El mot	24
«Què et torba...?»	25
A l'Esperança	26
A la Fe	27
Imprecació	28
«Si fos només l'inútil...»	29
El secret	30
Averany	31
Llunyania	31
Elegia	32
«Ara sóc en el llindar...»	33
Penediment	34
«Us tenia al meu voltant...»	34
Cançó de la conformitat de cada moment	35
El nom	36

D'un mateix any	37
Prefigurant	38
«I si la mort sotjava...?»	39
El camí	40

L'ALTA LLIBERTAT

L'alta llibertat	45
Retorn	46
«Passa, vent...»	47
Un pi	48
La imatge clara	50
Teresa de Jesús	51
Anacreòntica	52
La collita	53
Parla l'esposa	54
In memoriam	55
El meu carrer	55
Cançó	56
Cançó	57
Cançó	57
Cançó de la joia	58
Cançó de la bella confiança	59
Cançó del pressentiment	60
Cançó manyaga	60
Imprecació	61
Cant a la soledat	63
Elegia	65
L'humil heroisme	67
«Poeta, sovintejo...»	68
Elegia	68
Complanta	69
Els ulls	70
El pendís	71
Gelosia	73
Balada	74
Interpretacions de Rabindranath Tagore	75
I. Vocació	75

II. Barques de paper	77
III. El mariner	78
IV. L'heroi	79
Darrereria	81

CANT I PARAULES

I (1920-1927)

Deseiximent	85
Veí que sotja	86
Cançó del voler i del no voler	88
Cançó del diari inútil	89
Minves i nova naixença	90
El meu cant	91
La ventura	92
Cançó	93
El salt	93
Hora tranquil·la	95
L'ombra	96
La confidència	98
Tardor	98
Coses fosques	99

II (1930-1936)

Retrobament	101
Enemics	101
Revolta	102
Somni o llibertat?	103
Cançó de la bona enemiga	103
Quatre	104
Indicis	105
«Al bosc de la meva son...»	106
Alegria	106
Fill	107
Cançó de la jove cortesana	108
Continuïtat	108

Evasió	109
Ara, i després?	109
Cares per a l'oblit	110
Ambició	111
«Caminem acostats...»	112
Amistat	112
Una dona espera	113
Presència de la mort	113
Sant Jordi 1935	114
Via Apia	115
De la por	117
Nit de primavera	118
La gran jugada	118

SEMPRE I ARA

Estampes

De l'abundància	123
De la fortuna	124
De la malenconia	124
De la llibertat?	125
Del silenci?	126
De la Vergognosa di Pisa	126
De la fe	127
* De la felicitat	127

Sentiment de guerra

Ventada	129
Desassossec	130
Primavera	130
Morts lluny	131
Basarda	132
Un mort	132
Prec en la guerra	133

Sentiment de l'exili

* Cançó del risc	135
* Exili	136
* «Desperta dintre la nit...»	139

Sempre i ara

Comanda a un argenter	141
«Ès esperança...»	142
Magrana	142
El poema feliç	143
Sola	144
Fermança	144
Corranda	146
Oriol	146
Elegia	147
«Camino ara...»	148
Cares	148
* Retrobament	150
* Cançó d'una cançó	151
* Fugir	152
* Paraules	152
* Salvada	153
* De la nit i el mar	154
* «Parlo només...»	154
* Fidelitat	155
* Mare i infant	156
* Silenci poblat	156
Sempre i ara	157

ÉS A DIR

Dansa última	161
Noces d'Eulàlia	162
Sirenes	162
«Em tempten...»	163
«Us deixaré...»	163

Nova lletra al Cant dels ocells	164
Rams	165
Cançó	165
Ara	166
La mort	166
La fulla	167
«Toca el meu cant...»	168
«Era aleshores...»	168
«Ciutadana sóc...»	169
«Per no caure...»	170
«La nau que passa...»	171
De sobte	171
Cançó d'abril	172
«L'esperança encara...»	173
Despertar	173
Arbres	174
No calia	174
Saltimbanqui	175
De matinada	176
Torno del mar	177
Cal cedir	178

L'ESPERANÇA, ENCARA

I. *Pelegrina vinc...*

Malalta	181
Cançó del potser	181
Cançó de vetlla	182
Núria	182
A una nova rosa	183
La meva cambra a Cadaqués	184
A Josep Carner	184
Als muntanyencs caiguts	185
Parla vexada	186
Goigs en lloança del gloriós cavaller sant Jordi	186
Al bon papa Joan XXIII	188

II. Taula de Rei

I	191
II. Ve Jesús	191
III. Mendicant	192
IV	193
V	193
VI	194
VII	194
VIII	195
IX	195
X. Noces eucarístiques	196
XI	197
XII. Carles diu	197
XIII. Ofrena	198

III. Després

Espera, encara	199
Invitació als poetes	200
Glossa	201
«Beneït obrador»	202
Oliveres	203
Ítaca	204
Delfos	205
Com	206
Àvia	206
L'esperança, encara	207

COL·LECCIÓ CARA I CREU

Una collecció destinada essencialment a oferir textos literaris (prosa, poesia, teatre) i assagístics de qualitat.

Llibres publicats:

1. *Diccionari per a ociosos*, de Joan Fuster
2. *Les bonhomies*, de Josep Carner
3. *L'home*, de Jean Rostand
4. *Causar-se d'esperar*, de Joan Fuster
5. *Població i societat a l'àrea catalana*, de Joaquim Maluquer i Sostres.
6. *Cafè, copa i puro*, de Josep M. de Sagarra
7. *Comprendre el món*, de Joan Reglà
8. *La història a l'inrevés*, de Joan Crexells
9. *Consells, proverbis i insolències*, de Joan Fuster
10. *Les dones i els dies*, de Gabriel Ferrater
11. *Teatre popular*, obres d'autors dels segles xv i xvi, de Caron de Beaumarchais i de Màxim Gorki.
12. *Exercicis més o menys espirituals*, de Baltasar Porcel
13. *Els lloms transparents*, de J. V. Foix
14. *Una veu et crida*, de Joan Teixidor.
15. *Orfila i la seva època*, de Josep Sureda
16. *De mitja vida ençà*, de Maurici Serrahima
17. *Vivàrium*, de Joan Brossa
18. *Rapsòdia de Garí* d'Agustí Bartra
19. *Obra poètica*, de Clementina Arderiu

Collecció «Clàssics catalans del segle XX»:

Carles Riba, *Obres completes*, vol I: *Poesia i narració*.

Salvador Espriu, *Obres completes*, vol. I: *Poesia*.

Agustí Bartra, *Obra poètica completa*.

Collecció «Els llibres de l'Escorpí/Poesia»:

J. V. Foix, *Darrer comunicat*.

Joan Vinyoli, *Tot és ara i res*.

Pere Gimferrer, *Els miralls*.

Josep Carner, *Nabí*.

Francesc Vallverdú, *Somni, insomni*.

Carles Riba, *Versions de Hölderlin*.

Francesc Parcerisas, *Discurs sobre les matèries terrestres*.

Joan Brossa, *Càntir dels càntics*.

Pere Gimferrer, *Hora foscant*.

J. V. Foix, *Tocant a mà...*

Miquel Martí i Pol, *Vint-i-set poemes en tres temps*.

Salvador Espriu, *El caminant i el mur*.

Narcís Comadira, *El verd jardí*.

Vicent Andrés Estellés, *L'Hotel París*.

Joan Vinyoli, *Encara les paraules*.

Safo, *Obra completa*.

Ramon Pinyol i Balasch, *Aigües d'enlloc*.

Feliu Formosa, *Llibre de les meditacions*.

Collecció «Antologia Catalana»:

Guerau de Liost, *Poesia*.

Gabriel Ferrater, *Teoria dels cossos*.

Agustí Bartra, *Ecce homo*.

Carles Riba, *Les elegies de Bierville*.

Clementina Arderiu, *L'esperança, encara*.

Joan Pujol, *Obra poètica completa*.

- J. Ll. Marfany, *Poesia catalana medieval*.
 J. Ll. Marfany, *Poesia catalana del segle XV*.
 J. Molas, *Poesia catalana neoclàssica i pre-romàntica*.
 J. Molas, *Poesia catalana romàntica*.
 J. Molas, *Poesia catalana de la Restauració*.
 J. Marco, *Poesia popular política del segle XIX*.
 P. Verdaguer, *Poesia rossellonesa del segle XX*.
 P. Verdaguer, *Fabulistes rossellonesos*.

Col·lecció «Llibres a l'abast»:

- J. M. Castellet i J. Molas, *Poesia catalana del segle XX*.

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

1001568732

Biblioteca
de Catalunya

Aut. D-IEC-BRA0

CB. 1001568732

Tip. RCA-8

2396

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

